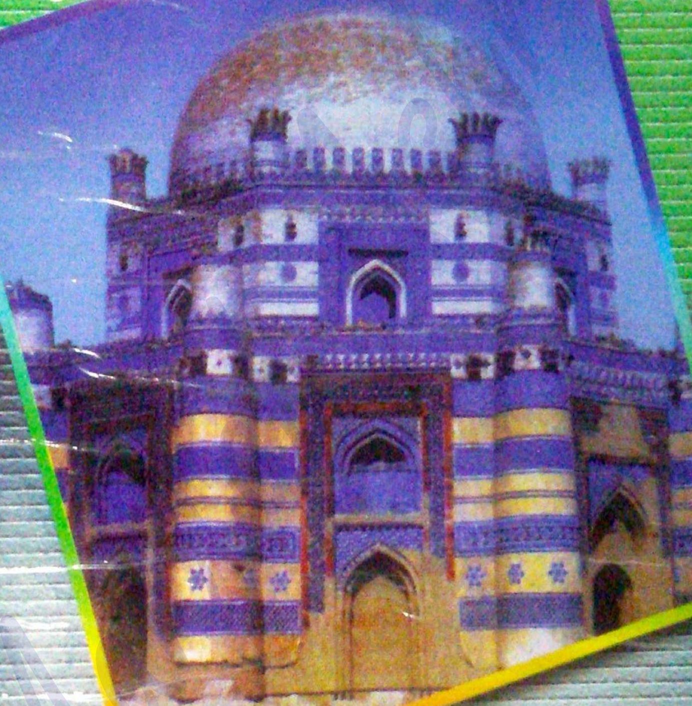
ગરીબોંકી તહકીર ન કીજીયે

غریبوں کی تحقیر نہ کیجیے

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, (બનાસકાંઠા)

પીન - ૩૮૫૨૧૦

ગરીબોંકી તહકીર ન કીજિયે

غریبوں کی تحقیر نہ کیجئے

❀ મુઅલ્લિફ ❀

જસ્ટિસ મૌલાના મુહમ્મદ તકી ઉસમાની
મદ્દઝિલ્લુહૂ

❀ લિપ્યાંતર ❀

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના
મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા
પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

بِسْــــمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ગરીબોંકી તહકીર ન કીજિયે

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ નહ્મદુહૂ વ નસ્તઈનુહૂ વ નસ્તગ્ફિરૂહૂ વ નુઅ્મિનુ બિહી વ નતવક્કલુ અલૈહિ વ નઊઝુબિલ્લાહિ મિન્ શુરૂરિ અન્ફુસિના વ મિન્ સૈયિઆતિ અઅ્માલિના, મંય્યહ્દિહિલ્લાહુ ફલા મુદિલ્લ લહૂ વ મંય્યુદ્લિલ્હુ ફલા હાદિય લહૂ વ નશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરીક લહૂ, વ નશ્હદુ અન્ન સય્યિદના વ સનદના વ મૌલાના મુહમ્મદન્ અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ. સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહિ વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી વ બારિક વ સલ્લિમ તસ્લીમન્ કસીરન કસીરા. અમ્મા બાદ!

ફઅઊઝુબિલ્લાહિ મિનશ્શૈતા નિર્રજીમ, બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ.

"વસ્બિર્ નફ્સ-ક મઅલ્લઝીન યદ્ઊન રબ્બહુમ્ બિલ્ગદાવતિ વલ્અશિય્યિ યુરીદૂ-ન વજ્હહૂ વલા તઅ્દુ ઐનાક અન્હુમ." (સૂરએ કહ્ફ : ૨૮)

આમન્તુ બિલ્લાહિ સદકલ્લાહુ મૌલાનલ્અઝીમ. વ સદક રસૂલુહુન્નબિય્યુલ્કરીમ. વ નહ્નુ અલા ઝાલિક મિનશ્શાહિદીન વશ્શાકિરીન વલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ્આલમિન.

યે અલ્લામા નવવી (રહ.) ને એક દૂસરા બાબ કાઈમ ફરમાયા :

"બાબુ ફઝલિ ઝોઅ્ફતિલ્ મુસ્લિમીન વલ્ફુકરાઈ વલ્ખામિલીન."

યાની કમઝરો મુસલમાનોંકી ફઝીલતકે બયાનમેં, યાની ઐસે મુસલમાન જો માલી એતિબારસે કમઝોર, મન્સબ ઔર ઓહદેકે એતિબારસે કમઝોર, જિસ્માની એતિબારસે કમઝોર હૈં, ઉનકે ફઝાઈલકે બયાનમેં યે બાબ કાઈમ ફરમાયા હૈ.

વો લોગ કમઝોર નહીં

ઈસ બાબકે કાઈમ કરનેકા મકસદ હકીકતમેં ઈસ બાતકી તરફ લોગોંકો મુતવજ્જેહ કરના હૈ કે બાઝ લોગ જિનકો અલ્લાહ તઆલા દુનિયાવી એતિબારસે કોઈ મકામ અતા ફરમા દેતે હૈં. જૈસે અલ્લાહ તઆલાને પૈસે ઝિયાદા દે દિયે, યાં બળા ઓહદા દે દિયા, યા શોહરત દે દી, યે લોગ આમ તૌર પર કમઝોર લોગોંકો હકીર (ઝલીલ ઔર બેકદ્ર) સમઝને લગતે હૈં, ઔર ઉનકે સાથ તૌહીન (અપમાન) ભરી બાતેં કરતે હૈં, ઉનકો મુતનબ્બેહ કરનેકે લિયે યે બતાયા જા રહા હૈ કે એક આદમી બઝાહિર કમઝોર નઝર આ રહા હૈ, ચાહે વો માલી એતિબારસે કમઝોર હો, યા જિસ્માની એતિબારસે કમઝોર હો, ઉસકે બારેમેં યે ખ્યાલ મત કરો કે વો હકીર (ઝલીલ ઔર બેકદ્ર) હૈ, ક્યા પતા અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે યહાં યે શખ્સ તુમસે કહીં ઝિયાદા આગે નિકલ જાએ, ચુનાંચે અલ્લામા નવવી (રહ.) ને ઈસ બાબકે શુરૂમેં પેહલે કુરઆને કરીમકી આયત નકલ કી હૈ, બારી તઆલાકા ઈરશાદ હૈ :

"વસ્બિર્ નફ્સ-ક મઅલ્લઝીન યદ્ઊન રબ્બહુમ્ બિલ્ગદાવતિ વલ્અશિય્યિ યુરીદૂ-ન વજ્હહૂ વલા તઅ્દુ ઐના-ક અન્હુમ."

ઈસ આયતમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખિતાબ કિયા જા રહા હૈ કે અપને આંપકો ઉન લોગોંકે સાથ રોકે રખ્ખેં જો સુબહ ઔર શામ અપને પરવરદિગારકી ઈબાદત મહઝ ઉસકી રઝા હાસિલ કરનેકે લિયે કરતે હૈં, ઔર કહીં ઐસા ન હો કે આપકી આંખેં ઉનસે તજાવુઝ કરકે દુનિયાવી ઝિંદગીકી રોનકકી તરફ બળ્હને લગેં, યાની આપ કહીં યે ન સોચેં કે યે તો ગરીબ, ફકીર ઔર મામૂલી કિસમકે લોગ હૈં, ઔર મામૂલી હૈસિયતકે આદમી હૈં, ઈનકી તરફ દેખનેકી ક્યાા ઝરૂરત હૈ? ઔર આપ માલદારોંકી તરફ દેખના શુરૂ કર દેં.

અલ્લાહકે મેહબૂબ કૌન?

આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે સાથ અલ્લાહ તઆલાકા જો રાબતા ઔર તઅલ્લુક હૈ કૌન મુસલમાન ઉસસે નાવાકિફ હોગા, અલ્લાહ તઆલાકો સારી કાઈનાતમેં સબસે ઝિયાદા મેહબૂબ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) હૈં, આપસે ઝિયાદા મેહબૂબ ઈસ કાઈનાતમેં કોઈ હો નહીં સકતા, ઐસે મેહબૂબ હૈં કે સારા કુરઆને કરીમ આપકી ખૂબી વ સનામેં, આપકી તારીફમેં ઔર આપકે ઔસાફકે બયાનમેં ભરા હુવા હૈ. ફરમાયા કે :

"ઈન્ના અર્સલ્ના શાહિદંવ્વ મુબશ્શિરંવ્વ નઝીરા, વ દાઈયન્ ઈલલ્લાહિ બિઈઝ્નિહી વ સિરાજમ્મુનીરા."

(સૂ. અહઝાબ : ૭૦-૭૬)

જબ અલ્લાહ પાક અપને મેહબૂબ (સ.અ.વ.) કી તારીફ કરને પર આતે હૈં તો અલ્ફાઝકે ઢેર લગા દેતે હૈં.

મેહબૂબાના તંબીહ

લેકિન સારે કુરઆને કરીમમેં દો યા તીન જગહેં ઐસી હૈં જહાં અલ્લાહ તઆલાને હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કો થોડીસી મેહબૂબાના તંબીહ કરતે હુએ ફરમાયા કે આપકા યે અમલ હમેં પસંદ નહીં આયા, ઉનમેંસે એક "સૂરએ અ-બ-સ" મેં હૈ, જિસકા વાકિઆ યે હુવા કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે પાસ મુશ્રિકીનકે કુછ સરદાર આએ હુએ થે, આપને યે મેહસૂસ કિયા કે ચૂંકે યે બા અસર ઔર સરદાર લોગ હૈં, અગર ઉનકી ઈસ્લાહ હો જાએ તો ઉનકે ઝરીએ પૂરી કૌમકી ઈસ્લાહકા રાસ્તા ખુલ સકતા હૈ, ઈસ લિયે આપકે દિલમેં ઉનકો તબલીગ કરને ઔર દાવતે ઈસ્લામ દેનેકી ઝિયાદા અહમિયત પૈદા હો ગઈ, ઈસ લિયે આપ ઉનકી તરફ ઝિયાદા મુતવજ્જેહ હો ગએ, ઉસી દૌરાન હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમ્મે મક્તૂમ (રદિ.) જો નાબીના (અંધે) સહાબી થે, જિનહેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મસ્જિદે નબવીમેં મુઅઝ્ઝિન ભી મુકર્રર ફરમાયા થા, વો હુઝૂરકી ખિદમતમેં ઉસ વક્ત આ ગએ, ઔર હુઝૂરસે કોઈ મસ્અલા પૂછને લગે, આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને મેહસૂસ કિયા કે યે તો અપને હી આદમી હૈં, રોઝાના મુલાકાત હોતી હૈ, અગર ઈનકો ઈસ વક્ત મસ્અલા ન બતાયા તો બાદમેં બતા દેંગે, ઈસ લિયે આપને ઉનસે ફરમાયા કે તુમ ઝરાસા ઠહેર જાઓ, ઔર મુશ્રિકીનકે જો સરદાર થે, ઉનકે સાથ ગુફતગૂમેં મશ્ગૂલ રહે, તાકે ઉનકો ઈસ્લામકી તૌફીક હો જાએ, ઈસ લિયે કે અગર યે મુસલમાન

હો જાએંગે તો પૂરી કૌમકે મુસલમાન હોનેકા રાસ્તા ખુલ જાએગા, બસ ઈતના વાકિઆ પેશ આયા, લેકિન અલ્લાહ જલ્લ જલાલુહૂને ઈસ પર તંબીહ ફરમાઈ, ઔર યે આયત નાઝિલ હુઈ.

"અ-બ-સ વ તવલ્લા, અન્ જાઅહુલ્અઅ્મા."

ઈન આયાતમેં હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કો ગાઈબકે સેગેસે ખિતાબ ફરમાયા કે, ઉનહોંને તેવરી ચળ્હાઈ ઔર મુંહ મોડા, ઈસ લિયે કે ઉનકે પાસ એક નાબીના શખ્સ આ ગયા (ગોયા કે યે અમલ અલ્લાહ તઆલાકો પસંદ નહીં આયા).

વ મા યુદ્રીક લઅલ્લહૂ યઝ્ઝક્કા, અવ્ યઝ્ઝક્કરુ ફતન્ફઅહુઝ્ઝિક્રા."

તુમહેં ક્યા પતા શાયદ વો નાબીના શખ્સ સંવર જાતા, ઔર નસીહત હાસિલ કર લેતા, તો આપકી નસીહત ઉસકો ફાઈદા પહોંચા દેતી.

"અમ્મા મનિસ્તગ્ના, ફઅન્ત લહૂ તસદ્દા."

જો શખ્સ બે પરવાઈ કરતા હૈ (ઔર તલબ લેકર આપકે પાસ નહીં આએ, બલ્કે દીને હકકી તરફસે લા પરવાઈકા ઈઝહાર કરતે હૈં) આપ ઉનકી ફિક્રમેં પડતે હૈં.

"વમા અલૈક અલ્લા યઝ્ઝક્કા."

હાલાંકે (યાદ રખ્ખો) અગર વે ઠીક ન હોં તો આપ પર કોઈ વબાલ નહીં (જબ ઉનકે અંદર ખુદ તલબ નહીં, બલ્કે ઉનકે અંદર ઈસ્તિગના (લા પરવાઈ) હૈ તો ફિર આપ પર કોઈ ગિરફ્ત (પકડ) નહીં, ઔર આપસે કોઈ જવાબ તલબી નહીં હોગી)

"અમ્મા મન્ જાઅ-ક યસ્આ; વહુવ યખ્શા, ફઅન્ત અન્હૂ તલહ્હા."

ઔર જો શખ્સ દૌળકર આપકે પાસ આયા હૈ ઔર દિલમેં અલ્લાહકા ખૌફ લિયે હુએ હૈ તો આપ ઉસસે મુંહ મોડતે હૈં.

(સૂરએ અ-બ-સ)

તાલિબ મુકદ્દમ હૈ

યે હુઝૂર નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કો એક મેહબૂબાના તંબીહ ફરમાઈ ગઈ, ઝાહિર હૈ કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કા હરગિઝ યે મન્શા નહીં થા કે યે કમઝોર આદમી હૈ, ઔર વો તાકતવર હૈં, ઈસ લિયે ઉનસે મુંહ મોડેં, ઔર તાકતવરકી તરફ મુતવજ્જેહ હો જાએં, બલ્કે આપકે ઝહેનમેં યે મસ્લિહત થી કે યે તો અપના આદમી હૈ, ઈનસે તો બાદમેં ભી બાત હો સકતી હૈ, ઔર યે લોગ પતા નહીં ફિર દોબારા આએંગે યા ન આએં, ઈસ લિયે ઈનકો હકકા કલિમા પહોંચા દિયા જાએ, લેકિન અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો ભી ગવારા નહીં ફરમાયા, ઔર ફરમાયા કે યે શખ્સ જો તલબ લેકર આયા હૈ વો ઉસ શખ્સ પર મુકદ્દમ હૈ જો તલબકે બગૈર બૈઠા હૈ, ઔર ઈસ્તિગના (લા પરવાઈ) કા ઈઝહાર કરતા હૈ, ઉસકી તરફ ઝિયાદા મુતવજ્જેહ હોનેકી ઝરૂરત નહીં, જો તલબ લેકર આયા હૈ ઉસકી તરફ તવજ્જોહ કરેં.

ઈન આયતોંમેં અગરચે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખિતાબ હૈ, લેકિન આપકે વાસ્તેસે પૂરી ઉમ્મતકો યે તાકીદ ફરમાઈ ગઈ હૈ કે બઝાહિર મામૂલી હૈસિયતકે આદમીકો હકીકતમેં મામૂલી મત સમઝો, ક્યા પતા કે અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે યહાં ઉસકા ક્યા દરજા હૈ, ઈસ લિયે ઉસકે સાથ ઈઝ્ઝત વ ઈકરામસે પેશ આઓ.

જન્નતી કૌન લોગ હૈં?

અલ્લામા નવવી (રહ.) ને ઈસ બાબમેં પેહલી હદીસ યે નકલ કી હૈ કે :-

હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને સહાબએ કિરામસે ખિતાબ કરતે હુએ ફરમાયા કે, ક્યા મૈં તુમહેં ન બતાઉં કે જન્નતી કૌન હૈં? ફરમાયા કે હર વો શખ્સ જો કમઝોર હૈ ઔર લોગ ભી ઉસકો કમઝોર સમઝતે હૈં, યા તો જિસ્માની એતિબારસે કમઝોર હો, યા હૈસિયત ઔર રૂતબેકે એતિબારસે કમઝોર હો, યાની દુનિયાવાલે ઉસકો કમ હૈસિયત ઔર કમ રૂતબેવાલા સમઝતે હૈં, લેકિન વો કમઝોર શખ્સ અલ્લાહકે યહાં ઈતના મેહબૂબ હૈ કે અગર વો અલ્લાહકે ઉપર કોઈ કસમ ખા લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કસમકો પૂરા કર દેતે હૈં. યાની અગર વો શખ્સ યે કસમ ખા લે કે ફલાં કામ ઈસ તરહ હોગા તો અલ્લાહ તઆલા વો કામ ઉસી તરહ ફરમા દેતે હૈં, ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલાકા મેહબૂબ હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકી મુહબ્બત ઔર કદરકી બિના પર ઐસા હી કર દેતે હૈં.

અલ્લાહ તઆલા ઉનકી કસમ પૂરી કર દેતે હૈં

હદીસ શરીફમેં હૈ કે એક મરતબા દો ઔરતોંમેં ઝઘડા હો ગયા, ઔર ઝઘડેમેં એક ઔરતને દૂસરી ઔરતકા દાંત તોડ દિયા, ઔર ઈસ્લામી કાનૂન યે હૈ કે દાંતકે બદલે દાંત, જબ યે સઝા સુનાઈ ગઈ તો વો ઔરત જિસકા કિસાસ (બદલા) જિસમેં દાંત તોડનેકા ફૈસલા હુવા થા, ઉસકે સર પરસ્તને ખળે હોકર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે સામને કેહ દિયા,

યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈં કસમ ખાતા હું કે ઉસકા દાંત નહીં ટૂટેગા, ઉસકા મકસદ..... ખુદા અપની પનાહમેં રખ્ખે..... હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ફૈસલે પર એતિરાઝ કરના નહીં થા, ઔર ન દુશ્મની થી, બલ્કે અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા કરકે ઉસને કહા કે હાલાત ઐસે પૈદા હો જાએંગે કે ઈન્શા અલ્લાહ ઉસકા દાંત નહીં ટૂટેગા, ચૂંકે ઉસકા જઝબા મુખાલિફાના નહીં થા, ઔર ન આપકે ફૈસલે પર એતિરાઝ મકસૂદ થા, ઈસ લિયે આપને ઉસકી બાતકો બુરા નહીં માના.

જહાં ઈસ્લામમેં યે કાઈદા હૈ કે દાંતકે બદલે દાંત, આંખકે બદલે આંખ, વહાં ઈસ્લામને યે ભી રખ્ખા હૈ કે અગર વારિસ માફ કર દેં, યા હકવાલા માફ કર દે તો ફિર કિસાસ ખત્મ હો જાતા હૈ, ઔર ફિર બદલા લેનેકી ઝરૂરત નહીં રેહતી, અલ્લાહકા કરના યે હુવા કે જિસ ઔરતકા દાંત ટૂટા થા ઉસકે દિલમેં યે બાત આ ગઈ ઔર ઉસને કહા કે મૈં માફ કરતી હૂં, ઔર ઉસકા દાંત તુડવાના નહીં ચાહતી, ચુનાંચે ઉસકે માફ કરનેસે કિસાસ ખત્મ હો ગયા, ઉસ વક્ત હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે બાઝ લોગ અલ્લાહકે યહાં બળે મેહબૂબ હોતે હૈં, ઔર ઝાહિરી હાલત ઉનકી યે હોતી હૈ કે ઉનકે બાલ બિખરે હુએ, દેખનેમેં કમઝોર, ઔર લોગોંકે દરવાઝે પર જાએં તો લોગ ધક્કા દેકર નિકાલ દેં, લેકિન અલ્લાહ તઆલાકે યહાં ઉનકી ઐસી ઈઝ્ઝત હોતી હૈ કે અલ્લાહ પર અગર કોઈ કસમ ખા લેં તો અલ્લાહ ઉનકી કસમકો પૂરા કર દેં, ઔર યે ભી ઐસા શખ્સ હૈ કે ઈસને કસમ ખાઈ થી કે ઉસકા દાંત નહીં તોડા જાએગા તો અલ્લાહ તઆલાને ઉસકી કસમ પૂરી કર દી, ઔર વારિસોંને ખુદ હી માફ કર દિયા. (સહીહ બુખારી શરીફ)

ઈસ હદીસ શરીફમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈસી તરફ ઈશારા ફરમા રહે હૈં કે ઐસા શખ્સ જો દેખનેમેં કમઝોર હૈ ઔર લોગ ઉસે કમઝોર સમઝતે હૈં, લેકિન અપને તકવેકે લિહાઝસે, અલ્લાહ તઆલાકે સાથ તઅલ્લુકકે લિહાઝસે, અલ્લાહ તઆલાકી બંદીગીકે લિહાઝસે વો અલ્લાહ તઆલાકો ઐસા મેહબૂબ હૈ કે અગર વો અલ્લાહ તઆલા પર કસમ ખા લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કસમકો પૂરા કર દેતે હૈં, ઐસે લોગ જન્નતવાલે હૈં.

જહન્નમી કૌન લોગ હૈં?

ઉસકે બાદ આપને ફરમાયા કે ક્યા મૈં તુમકો જહન્નમવાલોંકે બારેમેં ન બતલાઉં કે જહન્નમવાલે કૌન લોગ હૈં? ફિર આપને ફરમાયા કે,

કુલ્લુ ઉતુલ્લિન જવ્વાઝુન મુસ્તકબિર.

હર વો શખ્સ જો સખ્ત મિજાઝ હો, લફ્ઝ "ઉતુલ્લ" કે માઅના હૈં સખ્ત મિજાઝ ઔર ખુરદુરા આદમી, જો બાત કરે તો લઠ મારે, ઔર બાત કરતે વક્ત નરમીસે બાત ન કરે, સખ્તીસે બાત કરે, ગુસ્સેસે બાત કરે, ઔર દૂસરોંકો હકીર (ઝલીલ ઔર બેકદ્ર) સમઝે, ઐસે શખ્સકો "ઉતુલ્લ" કહા જાતા હૈ, દૂસરા લફ્ઝ ફરમાયા "જવ્વાઝ" ઉસકે માઅના હૈં "નક ચળ્હા" જિસકી પેશાની પર હર વક્ત બલ પડે રેહતે હોં, ઔર મામૂલી કિસમકે આદમીસે બાત કરનેકો તૈયાર નહીં, ઔર કમઝોર, કમ હૈસિયત ઔર કમ રૂતબા આદમીસે બાત કરનેમેં અપની તૌહીન સમઝતા હો, ઔર હર વક્ત અકડતા હો, શૈખી બાઝ હો. તીસરા લફ્ઝ ફરમાયા "મુસ્તકબિર" જો તકબ્બુર કરનેવાલા હો, ઔર અપને આપકો

બળા સમઝનેવાલા હો, ઔર દૂસરોંકો છોટા સમઝનેવાલા હો, ઈન સિફાત વાલોંકે બારેમેં ફરમાયા કે યે જહન્નમવાલે હૈં, ઈસ લિયે કે યે લોગ ઉતુલ્લ, જવ્વાઝ ઔર મુસ્તકબિર હૈં, ઔર અપને આપકો બળા સમઝનેવાલે હૈં.

યે બળી ફઝીલતવાલે હૈં

ઈસ હદીસસે ઈસ તરફ ઈશારા ફરમા દિયા કે ગરીબ ઔર મિસ્કીન લોગોંકો કમ હૈસિયત ઔર કમ રૂતબા સમઝકર ઉનકી હકારત દિલમેં મત લાઓ, ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલાકે યહાં ઉનકી બળી ફઝીલત હૈ, હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે સાથ ઈમાન લાનેવાલે સહાબએ કિરામમેં હર તરહકે લોગ થે, બલ્કે ઝિયાદા તા'દાદ ઐસે હઝરાતકી થી જો માલી એતિબારસે બળી હૈસિયત નહીં રખતે થે, ઔર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી મજલિસમેં સબ મિલકર બૈઠા કરતે થે, એક તરફ હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) ઔર ઉસમાન ગની (રદિ.) બૈઠે હૈં, જો બળે માલદાર ઔર દૌલતમંદ થે, ઔર દૂસરી તરફ હઝરત બિલાલ હબશી, સલમાન ફારસી ઔર સુહૈબ રૂમી (રદિ.) ભી બૈઠે હૈં, જો કભી દો દો તીન તીન વક્તકે ફાકેસે હોતે થે.

યે ફાકા મસ્ત લોગ

ચુનાંચે એક દિન મક્કાકે કાફિરોંને હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) સે કહા કે હમ આપકે પાસ આનેકો તૈયાર હૈં, ઔર આપકી બાત સુનનેકો તૈયાર હૈં, લેકિન મુશ્કિલ યે હૈ કે આપકે

પાસ હર વક્ત મામૂલી કિસમકે ફાકા મસ્ત લોગ બૈઠે રેહતે હૈં, ઔર ઉનકે સાથ બૈઠના હમારી શાનકે ખિલાફ હૈ, ઈસસે હમારી શાનમેં ફર્ક આતા હૈ, ઈસ લિયે આપ ઉનકી મજલિસ અલગ કર દેં ઔર હમારે લિયે અલગ મજલિસ કાઈમ કરેં, ઉસ વક્ત હમ આપકે પાસ આકર આપકી બાતેં સુનનેકે લિયે તૈયાર હૈં, બઝાહિર ઈસમેં કોઈ ખરાબી નહીં થી કે ઉનકે લિયે અલગ વક્ત મુકર્રર કર દિયા જાતા, તાકે ઉસ વક્તમેં આકર વો આપકી બાતેં સુન લેતે, ઔર હો સકતા હૈ કે દીનકી બાતેં સુનકર ઉનકી ઈસ્લાહ હો જાએ. હમ જૈસા કોઈ હોતા તો ઉનકી બાત માન ભી લેતા, લેકિન બાત ઉસૂલકી થી, ઈસ લિયે ફૌરન કુરઆન કરીમકી યે આયત નાઝિલ હુઈ.

"વલા તત્રુદિલ્લઝી-ન યદ્ઊ-ન રબ્બહુમ્ બિલ્ગદાવતિ વલ્અશિય્યિ યુરીદૂ-ન વજહહૂ." (સૂરએ અન્આમ : ૨૫)

ઔર ઉન લોગોંકો મત દૂર કીજિયે જો અપને પરવરદિગારકો સુબહ ઔર શામ ઉસકી રઝાકા કસ્દ કરતે હુએ પુકારતે હૈં.

ચુનાંચે આપને એલાન ફરમાયા કે હકકી તલબ લેકર આના ચાહતે હો તો ઉન લોગોંકે સાથ બૈઠના હોગા, ઔર અગર નહીં બૈઠના ચાહતે તો અલ્લાહ તઆલા તુમસે બે-નિયાઝ હૈ, ઔર અલ્લાહકા રસૂલ તુમસે બે-નિયાઝ હૈ, લેકિન તુમહારે લિયે અલગ મજલિસ કાઈમ નહીં કી જાએગી. (સહીહ મુસ્લિમ શરીફ)

અંબિયાકે પૈરોકાર

દૂસરે અંબિયા (અલૈ.) કે સાથ યેહી મઆમલા પેશ આયા કે ઉસ વક્તકે કુફ્ફારને ભી ઉનસે યેહી કહા કે,

"મા નરાકત્તબ-અ-ક ઈલ્લલ્લઝીન હુમ્ અરાઝિલુના બાદિયર્રઅ્યિ." (સૂરએ હૂદ : ૨૪)

(હમ દેખતે હૈં કે આપકી ઈત્તિબાઅ ઉનહીં લોગોંને કી હૈ, જો હમમેં બિલકુલ રઝીલ કિસમકે લોગ હૈં, વો ભી મહઝ સરસરી રાય સે) મતલબ યે હૈ કે હમ આપકે પીછે કિસ તરહ આ સકતે હૈં, ઈસ લિયે કે હમ તો બળે અકલમંદ ઔર બળી શાનવાલે લોગ હૈં, અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા કે યે લોગ જિનકો તુમ રઝીલ (ઝલીલ ઔર બેકદ્ર) કેહ રહે હો, કમઝોર, ગરીબ ઔર ફકીર સમઝ રહે હો, અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે યહાં યે લોગ બળે રૂતબેવાલે હૈં, ઈસ લિયે ઈનકો હકારતકી નિગાહસે મત દેખો, યહાં ઉસૂલકા મઆમલા હૈ, યે નહીં હો સકતા કે તુમહારી અમારત ઔર તુમહારી સરદારી ઔર દૌલતમંદીકે બલબૂતે પર તુમહેં ફૌકિયત (તરજીહ) દે દી જાએ ઔર યે વો ઉસૂલ હૈ જિસ પર અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલને કભી સમઝોતા નહીં કિયા, વો હમારે બંદે દેખનેમેં ચાહે કિતને હી કમઝોર હોં ઔર કિતને હી બુરે લગતે હોં લેકિન અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક ઉનકા બહોંત ઊંચા મકામ હૈ.

હઝરત ઝાહિર (રદિ.)

હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે પાસ કભી કભી ગાંવસે એક સાહબ આયા કરતે થે, ઉનકા નામ ઝાહિર થા, ઔર બિલકુલ કાલે રંગકે આદમી ઔર દેહાતી થે, ઔર રૂપિયે પૈસેકે એતિબારસે કમ હૈસિયત થે, ઔર લગોંકે દિલોંમેં ઉનકી કોઈ હૈસિયત ઔર કોઈ વકઅત નહીં થી, લેકિન આં હઝરત (સ.અ.વ.) ઉનકે સાથ બળી

મુહબ્બત ફરમાતે થે, એક મરતબા આં હઝરત (સ.અ.વ.) બાઝારસે ગુઝર રહે થે તો દેખા કે ઝાહિર બાઝારમેં ખળે હૈં, અબ ઝાહિર હૈ કે બાઝારમેં એક દેહાતી, હબશી, કમ હૈસિયત, કમ રૂતબેવાલા શખ્સ ખળા હો તો ઉસકી તરફ કૌન ધ્યાન કરેગા, ઔર લિબાસ ભી ફટા પુરાના, ઉસકી તરફ કોઈ તવજ્જોહ ભી ન કરેગા લેકિન હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) જબ ઉસ બાઝારસે ગુઝરે તો સારે બાઝારવાલોંકો છોળકર હઝરત ઝાહિરકે પાસ પીછેસે તશરીફ લે ગએ, ઔર પીછેસે બાહોંમેં ભરકર ઉનકી આંખેં બંદ કર લીં, જૈસે કે એક દોસ્ત દૂસરે દોસ્તકી મઝાકમેં પીછેસે આંખેં બંદ કર લેતા હૈ, જબ આપને આંખેં બંદ કર લી તો હઝરત ઝાહિર અપને આપકો છુળાને લગે કે માલૂમ નહીં કિસને આકર પકડ લિયા, ઔર ફિર આપને ઈસ તરહ આવાઝ લગાઈ જિસ તરહ સામાન બેચનેવાલા આવાઝ લગાતા હૈ કે,

'ગુલામ કૌન ખરીદેગા?'

અબ તક તો હઝરત ઝાહિર (રદિ.) કો માલૂમ નહીં થા કે મુઝે કિસને પકડ લિયા હૈ, ઈસ લિયે છુળાનેકી કોશિશ કર રહે થે, લેકિન જબ યે અલ્ફાઝ સુને તો ફૌરન પેહચાન ગએ કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) હૈં, ઔર અપને આપકો છુળાનેકે બજાએ અપની કમરકો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે જિસ્મે મુબારકસે મિલાને લગે, ઔર એક દમ ઉનકી ઝબાન પર યે જુમ્લા આયા કે,

યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અગર આપ મુઝે ગુલામ બનાકર બેચેંગે તો મેરી કીમત બહોત કમ લગેગી, ઈસ લિયે કે મેરી કીમત લગાનેવાલા કોઈ બળી કીમત નહીં લગાએગા, ઈસ લિયે કે મેરી હૈસિયત તો મામૂલી હૈ, સુબ્હાનલ્લાહ! નબીએ કરીમ

(સ.અ.વ.) ને જવાબમેં ક્યા અજીબ જુમ્લા ઈરશાદ ફરમાયા,

અય ઝાહિર! લોગ તુમહારી કીમત કુછ લગાએં યા ન લગાએં, લેકિન અલ્લાહકે નઝદીક તુમહારી કીમત કમ નહીં, બલ્કે બહોત ઝિયાંદા હૈ. અબ દેખિયે કે સારે બાઝારમેં બળે બળે તાજિર બૈઠે તિજારત કર રહે હોંગે, ઔર વો રૂપિયે પૈસેવાલે હોંગે, લેકિન નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) સારે બાઝારવાલોંકો છોળકર ઉનકા દિલ રખને ઔર બશારત સુનાનેકે લિયે ઉનકે પાસ તશરીફ લે ગએ, ઔર ઉનકે સાથ ઈસ તરહ પેશ આએ જિસ તરહ બે તકલ્લુફ દોસ્તકે સાથ ઈન્સાન પેશ આતા હૈ. (મુસ્નદે અહમદ)

ઔર સારી ઉમર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) યે દુઆ ફરમાતે રહે કે,

અય અલ્લાહ! મુઝે મિસ્કીન બનાકર ઝિંદા રખિયે, મિસ્કીનીકી હાલતમેં મુઝે મૌત દીજિયે, ઔર મીસ્કીનોંકે સાથ મેરા હશ્ર ફરમાઈયે. (તિરમિઝી)

નૌકર આપકી નઝરમેં

આજ કદરેં બદલ ગઈ, તસવ્વુરાત બદલ ગએ, અબ દુનિયાકે અંદર જો વકઅતવાલા હૈ, ઊંચે મકામ ઔર ઓહદેવાલા હૈ, રૂપિયે પૈસેવાલા હૈ તો ઉસકી ઈઝ્ઝત ભી હૈ, ઉસકા ઈકરામ ભી હૈ, ઉસકી તરફ તવજ્જોહ ભી હૈ. ઔર જો શખ્સ દુનિયાવી એતિબારસે કમઝોર હૈ ઉસકી ઈઝઝત દિલમેં નહીં, ઉસકી તરફ તવજ્જોહ નહીં, ઉસકે સાથ હકારતકા મઆમલા કિયા જાતા હૈ, યાદ રખિયે ઈસકો દીનસે કોઈ તઅલ્લુક નહીં. કભી કભી હમ ઝબાનસે તો કેહ દેતે હૈં કે.

"ઈન્ન અક્રમકુમ્ ઈન્દલ્લાહિ અત્કાકુમ."

(સૂરએ હુજુરાત : ૧૩)

જો શખ્સ જિતના ઝિયાદા મુત્તકી હૈ, ઉતના હી વો અલ્લાહકે નઝદીક મુકર્રમ ઔર ઈઝઝતવાલા હૈ, લેકિન અમલન હમારા ઉનકે સાથ બરતાવ કૈસા હૈ. તુમ્હારે ઘરમેં જો નૌકર કામ કર રહે હૈં, યા તુમહારે પાસ જો ફકીર લોગ આતે હૈં, ઉનકે સાથ કિસ તરહ બાત કરતે હો? ઉનકા દિલ ઠંડા કરતે હો? યા ઉનકા અપમાન કરતે હો? ક્યા ઈન હદીસોં પર અમલ કરતે હો? (અલ્લાહ તઆલા મેહફૂઝ રખ્ખે) ઉનકે સાથ હકારત ભરા મઆમલા કરના બળી ખતરનાક બાત હૈ, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઈસસે મેહફૂઝ રખ્ખે, આમીન.

જન્નત ઔર દોઝખકે દરમિયાન મુનાઝરા

હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા, જન્નત ઔર દોઝખકે દરમિયાન આપસમેં મુનાઝરા ઔર બહસ હો ગઈ કે દોનોંમેંસે કૌન બેહતર હૈ. દોઝખને કહા કે મેરી શાન ઊંચી હૈ, ઈસ લિયે કે મેરે અંદર બળે બળે જબ્બાર ઔર મુતકબ્બિર લોગ આકર આબાદ હોંગે, યાની જિતને જાબિર ઔર મુતકબ્બિર લોગ હૈં, બળે ઓહદેવાલે, બહોત ઝિયાદા માલ વ દૌલત વાલે, અપને આપકો બળા સમઝનેવાલે, બળા કેહનેવાલે, વો સબ મેરે અંદર આબાદ હો ગએ, ઔર ઈસ બાત પર ઉસને ફખ્ર કિયા. ઉસકે મુકાબલેમેં જન્નતને કહા કે મેરે અંદર કમઝોર ઔર મિસ્કીન કિસમકે લોગ આબાદ હોંગે, ઔર જન્નતને ઈસ બાત પર ફખ્ર કિયા, ફિર ઉન

દોનોંકે દરમિયાન અલ્લાહ તઆલાને ફૈસલા ફરમાયા ઔર જન્નતસે ખિતાબ કરતે હુએ ફરમાયા કે તૂ જન્નત હૈ ઔર મેરી રહમતકા નિશાન ઔર અલામત ઔર ઉસકે ઝાહિર હોનેકી જગહ હૈ, તેરે ઝરીઆસે મૈં જિસ પર ચાહૂંગા, અપની રહમત નાઝિલ ફરમા દૂંગા, ઔર દોઝખસે ખિતાબ કરકે ફરમાયા કે તૂ દોઝખ હૈ જો મેરે અઝાબકા નિશાન ઔર અલામત ઔર ઉસકે ઝાહિર હોનેકી જગહ હૈ, ઔર તેરે ઝરીઆસે મૈં જિસકો ચાહૂંગા, અઝાબ દૂંગા, ઔર દોનોંસે મૈં યે વાદા કરતા હૂં કે મૈં તુમ દોનોંકો ભરૂંગા. જન્નતકો ઐસે લોગોંસે ભરૂંગા જિનકે ઉપર મેરી રહમત નાઝિલ હુઈ, ઔર દોઝખકો ઐસે લોગોંસે ભરૂંગા જિનકે ઉપર મેરા અઝાબ નાઝિલ હોગા, અલ્લાહ તઆલા હમારી હિફાઝત ફરમાએ, આમીન.

જન્નત ઔર દોઝખ કૈસે બોલેગી?

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને જન્નત ઔર દોઝખકે દરમિયાન યે એક બહસ ઔર મુનાઝરા બયાન ફરમાયા, યે ભી હો સકતા હૈ કે ઉસકે હકીકી માઅના મુરાદ હોં કે જન્નત ઔર દોઝખકે દરમિયાન વાકઈ યે ગુફ્તગૂ હુઈ હો, ક્યૂંકે જન્નત ઔર દોઝખ અલ્લાહ તઆલાકી મખ્લૂક હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલાકી કુદરતમેં હૈ કે ઉન દોનોંકો ઝબાન અતા ફરમા દેં, ઉનકો બોલનેકી સલાહિયત દે દેં. લોગ હૈરાન હોતે હૈં કે ઐસી ચીઝ કૈસે બોલ દેગી જિસકે પાસ ઝબાન નહીં હૈ, જન્નત તો એક ઈલાકે, ઝમીન ઔર બાગાતકા નામ હૈ, ઔર દોઝખ આગકા નામ હૈ. વો કૈસે બોલેગી? તો યે દેખિયે કે ઈન્સાન કૈસે બોલતા હૈ? ઈન્સાનકે પાસ બોલનેકી કુદરત કહાંસે આ ગઈ હૈ? જબ અલ્લાહ તઆલાને યે તાકત અતા ફરમાઈ,

તબ ઈન્સાન બોલને લગા, અગર અલ્લાહ તઆલા ન દેતે તો ઈન્સાનકે પાસ બોલનેકી તાકત કહાંસે આતી, અગર યે તાકત અલ્લાહ તઆલા કિસી પત્થરકો દે દે તો વો બોલ પડેગા, અગર કિસી દરખ્તકો દે દે તો વો બોલ પડેગા, કિસી ઝમીનકો દે દે તો વો બોલ પડેગી.

કિયામતકે દિન જિસ્મકે હિસ્સે કિસ તરહ બોલેંગે?

હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) કહીં સફરમેં તશરીફ લે જા રહે થે. રાસ્તેમેં નઈ તાલીમકે દિલ-દાદા એક સાહબસે મુલાકાત હુઈ, ઉનહોંને કિસી હદીસ યા આયત પર યે શુબહ પેશ કિયા કે હઝરત! કુરઆન શરીફમેં આતા હૈ કે કિયામતમેં ઈન્સાનકે આ'ઝા (જિસ્મકે હિસ્સે) બોલેંગે, કુરઆનમેં હૈ કે યે આ'ઝા ગવાહી દેંગે, હાથ ગવાહી દેગા કે મુઝસે યે ગુનાહ કિયા ગયા થા, ટાંગ બોલ પડેગી કે મેરે ઝરીઆસે યે ગુનાહ કિયાં ગયા થા, ઉન સાહબને કહા હઝરત! યે અજીબ બાત હૈ કે હાથ બોલ પડેગા, ટાંગ બોલ પડેગી, યે કૈસે બોલ પડેગી? હઝરતને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલાકી કુદરત હૈ, અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહે, ગોયાઈ દે દેં, બોલનેકી તાકત દે દેં, ઉન સાહબને કહા કે ઐસા કભી હુવા ભી હૈ? હઝરતને ફરમાયા કે તુમ દલીલ પૂછ રહે થે યા નઝીર પૂછ રહે થે, યે એક મન્તિકકી ઈસ્તિલાહ હૈ, દલીલ તો ઈતની ભી કાફી હૈ કે અલ્લાહ તઆલા કાદિરે મુતલક હૈ, જિસકો ચાહે બોલનેકી તાકત અતા ફરમા દેં, ઔર હર ચીઝકી

નઝીર હોના ઝરૂરી નહીં હૈ કે ઉસકી કોઈ ન કોઈ મિસાલ ભી હો. વો સાહબ કેહને લગે, વૈસે ઈત્મીનાનકે લિયે કોઈ મિસાલ બતા દેં, હઝરતને ફરમાયા કે અચ્છા બતાઓ ઝબાન કૈસે બોલતી હૈ? ચૂંકે ઉસને પૂછા થા કે હાથ બગૈર ઝબાનકે કૈસે બોલેગા? હઝરતને ફરમાયા કે ઝબાન બગૈર ઝબાનકે કૈસે બોલતી હૈ? યે ભી તો એક ગોશ્તકા લોથડા હી હૈ, ઈસકે અંદર બોલનેકી તાકત કહાંસે આ ગઈ? બસ અલ્લાહ તઆલાને અતા ફરમા દી, તો જો અલ્લાહ તઆલા ગોશ્તકે ઈસ લોથડેકો ઝબાન અતા ફરમા સકતા હૈ વો હાથકો ભી અતા ફરમા સકતા હૈ, ઈસ લિયે ઈસમેં તઅજ્જુબકી ક્યા બાત હૈ?

બહરહાલ! નબીએ કરીમ સરવરે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને જન્નત ઔર દોઝખકે દરમિયાન જો યે મુકાલમા બયાન ફરમાયા, ઉસકે બિલકુલ ઠીક ઠીક હકીકી માઅના ભી મુરાદ હો સકતે હૈં કે જન્નત ઔર દોઝખકો અલ્લાહ તઆલા બોલનેકી તાકત દે દેં, ઔર ઉનકે દરમિયાન મુકાલમા હો, તો યે કોઈ મુશ્કિલ બાત નહીં, ઔર યે ભી હો સકતા હૈ કે યે એક તમસીલ (મિસાલકે તૌર પર) હો.

જહન્નમ તકબ્બુર કરનેવાલોંસે ભર જાએગી

બહરહાલ! જહન્નમ જબ્બાર ઔર મુતકબ્બિરીનસે ભરી હોગી. જો લોગોં પર અપની બળાઈ જતાતે હૈં, ઔર તકબ્બુરકા મઆમલા કરતે હૈં, ઔર લોગોંકો હકારતકી નિગાહસે દેખતે હૈં, લોગોંકે સાથ બળાઈ જતાતે ઔર શેખિયાં બઘારતે હૈં ઐસે લોગોંસે જહન્નમ ભરી હોગી.

જન્નત ઝઈફોં ઔર મિસ્કીનોંસે ભરી હોગી

ઔર જન્નત ઝઈફોં ઔર મિસ્કીનોંસે ભરી હોગી, જો બઝાહિર દેખનેમેં કમઝોર માલૂમ હોં, જો તવાઝોઅવાલે ઔર મિસ્કીન તબીઅતવાલે હોં, જો દૂસરોંકે સાથ નરમીકે સાથ પેશ આએં, તવાઝોઅકે સાથ પેશ આએં, અપને આપકો કમતર સમઝેં, ઐસે લોગોંસે ભરી હોગી.

તકબ્બુર અલ્લાહકો ના પસંદ હૈ

જહન્નમ અલ્લાહ તઆલાને મુતકબ્બિરીનસે ભર દી હૈ, ઈસ વાસ્તે કે મુતકબ્બિર વો શખ્સ હૈ જો દૂસરોં પર અપની બળાઈ જતાએ, અપને આપકો બળા સમઝે, ઔર દૂસરોંકો છોટા સમઝે, અપનેકો અઝીમ સમઝે, દૂસરોંકો હકીર સમઝે, ઔર અલ્લાહ તઆલાકો યે તકબ્બુર ઔર બળાઈ એક લમ્હાકે લિયે ભી પસંદ નહીં, એક રિવાયતમેં હૈં કે અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા કે,

બળાઈ તો હકીકતમેં મેરી ચાદર હૈ, મેરી સિફત હૈ, અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહ બળા હૈ, જો શખ્સ મુઝસે ઈસ ચાદરમેં ઝઘડા કરેગા, મૈં ઉસકો આગમેં ડાલ દૂંગા. હકીકતમેં યે તકબ્બુર જહન્નમકી તરફ લે જાનેવાલા અમલ હૈ. અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે ઈસ ગુનાહસે બચાએ, આમીન. ઔર યે ઈતના શદીદ ગુનાહ હૈ કે યે તમામ બુરાઈયોંકી જડ હૈ. ગુનાહોંકી જડ હૈ, ઈસ એક તકબ્બુરસે ન જાને કિતને ગુનાહ નિકલતે હૈં, એક મરત્તબા જબ ઈન્સાનકે દિલમેં તકબ્બુર આ ગયા, ઔર અપની બળાઈકા

ખ્યાલ આ ગયા તો ઉસકે બાદ વો ઈન્સાનકો તરહ તરહકે ગુનાહોંમેં મુબ્તલા કર દેતા હૈ.

મુતકબ્બિરકી મિસાલ

અરબી ઝબાનકી એક બળી અજીબ ઔર હકીમાના કહાવત હૈ, જિસકા તર્જુમા યે હૈ કે મુતકબ્બિરકી મિસાલ ઉસ શખ્સકી હૈ જો પહાડકી ચોટી પર ખળા હો, ઔર વો બુલંદ હોનેકી વજહસે દૂસરોંકો છોટા સમઝતા હૈ, તો મુતકબ્બિર જબ કભી દૂસરે પર નિગાહ ડાલેગા તો ઉસકે દિલમેં દૂસરોંકી હકારત આએગી, ઔર કિસી ભી મોમિનકે ઉપર, મોમિન તો ક્યા કાફિરકે ઉપર ભી હકારતકી નિગાહ ડાલના ગુનાહે કબીરા હૈ, અલ્લાહ તઆલા હમારી હિફાઝત ફરમાએ, આમીન. અબ જો શખ્સ મુતકબ્બિર હોગા વો દૂસરોંકો હકારતકી નિગાહસે દેખેગા, ઔર જિતને ઈન્સાનોંકો હકારતકી નિગાહસે દેખેગા, ઉતને હી ગુનાહે કબીરા ઉસકે આમાલ નામેમેં બળ્હતે ચલે જાએંગે.

ફિર મુતકબ્બિર જબ દૂસરોંસે બાત કરેગા તો ઐસે સખ્ત અંદાઝમેં બાત કરેગા જિસસે દૂસરેકા દિલ ટૂટે, ઔર કિસી મુસલમાનકા દિલ તોડના ભી ગુનાહ હૈ.

કાફિરકો ભી ગિરી હુઈ નિગાહસે મત દેખો

ઔર યે જો મૈંને કહા કે કિસી કાફિરકો ભી હકારતકી નિગાહસે મત દેખો, યે ભી ગુનાહ હૈ, ઈસ લિયે કે ક્યા પતા હૈ કે કિસી વક્ત અલ્લાહ તઆલા ઉસ કાફિરકો ઈમાનકી તૌફીક દે દેં,

ઔર વો તુમસે આગે બળ્હ જાએ, ઈસ લિયે કાફિરકી હકારત નહીં હોની ચાહિયે, લેકિન કુફ્રકી હકારત હોની ચાહિયે, ફિસ્ક ઔર ગુનાહકી હકારત તો દિલમેં હો, લેકિન ગુનેહગારકી ઝાતસે હકારત નહીં હોની ચાહિયે. લેકિન યે ફર્ક કે કિસ વક્ત દિલમેં ગુનાહ ઔર કુફ્રકી હકારત હૈ, ઔર કિસ વક્ત ઉસ આદમીકી હકારત દિલમેં હૈ જો ઉસ કુફ્ર ઔર ગુનાહમેં મુબ્તલા હૈ, આદમીકો કભી કભી ઈસકા પતા નહીં ચલતા, યે ચીઝેં બુઝુર્ગોંકી સોહબતસે હાસિલ હોતી હૈં.

હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) કી તવાઝોઅ

હમ ઔર આપ તો કિસ ગિન્તીમેં હૈં, હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે,

"મૈં અપને આપકો હર મુસલમાનસે ફિલ્હાલ ઔર કાફિરસે ફિલમઆલ વલ એહતિમાલ કમતર સમઝતા હૂં." યાની અપને આપકો હર મુસલમાનસે ઈસ વક્ત ઔર કિસી કાફિરકો ઈસ એહતિમાલ (શક વ ગુમાન) સે કે શાયદ યે કિસી વક્ત મુસલમાન હો જાએ, ઔર મુઝસે આગે બળ્હ જાએ, અંજામકે એતિબારસે અપને આપકો કમતર સમઝતા હૂં.

તકબ્બુર ઔર ઈમાન જમા નહીં હો સકતે

ઔર તકબ્બુર ઈમાનકે સાથ જમા નહીં હો સકતા, જબ ઈન્સાનકે દિલમેં તકબ્બુર આ જાતા હૈ, અલ્લાહ તઆલા મેહફૂઝ રખ્ખે, આમીન. તો કભી કભી ઈમાનકે લાલે પળ જાતે હૈં, આખિર યે તકબ્બુર હી તો થા જો શૈતાન ઔર ઈબ્લીસકો લે ડૂબા, ઉસસે

કહા ગયા કે સિજદા કર, બસ દિમાગમેં યે તકબ્બુર આ ગયા કે મૈં તો આગસે બના હુવા હૂં ઔર યે મિટ્ટીસે બના હુવા હૈ, દિલમેં ઉસકી હકારત આ ગઈ, ઔર બળાઈ આ ગઈ, સારી ઉમરકે લિયે રાંદએ દરગાહ ઔર મરદૂદ હો ગયા, યે તકબ્બુર ઈતની ખતરનાક ચીઝ હૈ.

તકબ્બુર એક છુપા હુવા મર્ઝ હૈ

ઈસી લિયે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) જો હમ ઔર આપ પર કહીં ઝિયાદા મહેરબાન હૈં, વો ઈસ હદીસકે ઝરીઆ યે સબક દે રહે હૈં કે દેખો, તકબ્બુર કરીબ ફટકને ન પાએ, યે ઐસી બીમારી હૈ કે કભી કભી બીમારકો ભી પતા નહીં હોતા કે મૈં ઈસ બીમારીમેં મુબ્તલા હૂં, બહોતસી બાર વો યે સમઝતા હૈ કે મૈં બિલકુલ ઠીક ઠાક હૂં, લેકિન હકીકતમેં ઉસકે અંદર તકબ્બુર હોતા હૈ, ઈસકા પતા ચલાના ભી આસાન નહીં, ઈસી લિયે યે મશ્વરા દિયા જાતા હૈ કે કિસી અલ્લાહવાલેસે, કિસી શૈખે કામિલસે તઅલ્લુક કાઈમ કરો.

પીરી મુરીદીકા મકસદ

યે પીરી મુરીદીકા જો રિવાજ હૈ કે કિસી શૈખકે હાથ પર બૈઅત હો ગએ, લોગ યે સમઝતે હૈં કે હાથ પર હાથ રખ દિયા તો બરકત હોગી, ઔર વો કુછ વઝીફે બતા દેંગે તો વઝીફા પળહ લેંગે, વગૈરહ, ખૂબ યાદ રખિયે કે યે ઉસકા અસલ મકસદ નહીં હૈ. કિસી શૈખકે પાસ જાને યા કિસી મુસ્લેહકે પાસ જાનેકા અસલ મકસદ યે હૈ કે યે જો દિલકી બીમારિયાં હૈં, જિનમેં સબસે ઉપર યે તકબ્બુરકી બીમારી હૈ,

ઈનકા ઈલાજ કરાએં, જૈસે બીમારકો પતા નહીં હોતા કે મૈં કિસ બીમારીમેં મુબ્તલા હૂં, ઔર ફિર ડાક્ટર ઉસકા ઈલાજ તજવીઝ કરતા હૈ, ઈસી તરહ શૈખ રૂહાની બીમારિયોંકા ઈલાજ કરતા હૈ, ઈસી તશ્ખીસકે લિયે શૈખસે રૂજૂઅ કિયા જાતા હૈ, હાથમેં હાથ દે દેના ઈલાજ કરનેવાલેસે રાબતા કાઈમ કરનેકી એક સૂરત હૈ.

રૂહાની ઈલાજ

આજ કલ એક મુસીબત યે આ ગઈ હૈ કે તાવીઝ ગન્ડોંકા નામ "રૂહાની ઈલાજ" રખ દિયા હૈ, તાવીઝ લિખવા લિયે, ગન્ડે લિખવા લિયે, દમ દુરૂદ કરા લિયા, બસ ઈસકા નામ "રૂહાની ઈલાજ" રખ લિયા, ખૂબ સમઝ લીજિયે, યે રૂહાની ઈલાજ નહીં, બલ્કે રૂહાની ઈલાજ યે હૈ કે અપને દિલકી જો બીમારિયાં હૈં, જૈસે તકબ્બુર, હસદ, બુગ્ઝ, અદાવત વગૈરહ જો ઈન્સાનકે દિલમેં પૈદા હોતી હૈં, ઉનકે ઈલાજકે લિયે કિસી શૈખકી તરફ રૂજૂઅ કિયા જાએ, ઔર શૈખ ફિર પતા લગાતા હૈ કે ઈસકે દિલમેં તકબ્બુર તો નહીં હૈ, અગર હૈ તો ઉસકા આસાન ઈલાજ ઉસ શખ્સકે લિયે ક્યા હૈ? ફિર વો અપને તજુર્બેસે હાલકે મુનાસિબ ઈલાજ તજવીઝ કરતા હૈ, ઉસકી બતાઈ હુઈ તજવીઝ પર અમલ કરના યે બૈઅતકી હકીકત હૈ.

હઝરત થાનવી (રહ.) કા તરીકએ ઈલાજ

હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) કે યહાં સબસે ઝિયાદા ઝોર ઈસ બાત પર થા કે ઈન

બીમારિયોંમેં મુબ્તલા લોગ આતે ઔર આપ ઉનકા ઈલાજ ફરમાતે, ઉનકા ઈલાજ ભી કોઈ દવા પિલાકર નહીં હોતા થા, વઝીફે પઢવાકર નહીં હોતા થા, બલ્કે અમલસે હોતા થા, બહોતસે લગોંકા ઈલાજ ઈસ તરહ કિયા ગયા કે એક તકબ્બુરમેં મુબ્તલા શખ્સ આયા, બસ ઉસકે લિયે યે ઈલાજ તજવીઝ કિયા કે જો લોગ મસ્જિદમેં નમાઝ પઢનેકે લિયે આએં તુમ ઉનકે જૂતે સીધે કિયા કરો, બસ ઈસ કામ પર લગા દિયા, ન કોઈ વઝીફા, ન કોઈ તસબીહ, ન કોઈ વિર્દ, ઉસકો દેખકર પેહચાન લિયા કે ઈસકે અંદર તકબ્બુરકી બીમારી હૈ, ઔર ઈસકા યે ઈલાજ ઈસકે લિયે મુનાસિબ હોગા.

તકબ્બુરકા રાસ્તા જહન્નમકી તરફ

અલ્લાહ તઆલા ઈસ બીમારીસે હમેં બચાએ, ગર્ઝ યે બીમારી ઈન્સાનકે દિલકે અંદર ઈસ તરહ દાખિલ હોતી હૈ કે બહોતસી બાર ઉસકો પતા ભી નહીં હોતા, વો તો સમઝ રહા હૈ કે મૈં ઠીક ઠાક હૂં, લેકિન હકીકતમેં વો તકબ્બુરકી બીમારીમેં મુબ્તલા હોતા હૈ, ઔર ફિર ઉસકા સીધા રાસ્તા જહન્નમકી તરફ જા રહા હૈ, ઔર ઈમાને હકીકી તકબ્બુરકે સાથ જમા નહીં હો સકતા, ઈસ વાસ્તે ઈસકે ઈલાજકી ફિક્રકી ઝરૂરત હૈ, ઔર ઈસ હદીસમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉસકી તંબીહ ફરમાઈ હૈ.

જન્નતમેં ઝઈફોં ઔર મિસ્કીનોંકી કસરત

ઈસ હદીસકે દૂસરે હિસ્સેમેં હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે, જન્નત ઝઈફોં ઔર મિસ્કીનોંસે ભરી હુઈ હૈ, યાની

જિનકો તુમ દુનિયાકે અંદર બે હકીકત સમઝતે હો, ગરીબ, ગુરબા, ફકીર, ફુકરા, મામૂલી હૈસિયત વાલે, મામૂલી કપડે પહેનનેવાલે, ઐસે લોગ જિનકી તરફ લોગ તવજ્જોહ ભી નહીં કરતે, ઐસે લોગ અકસરો બેશ્તર અલ્લાહ તઆલાસે કરીબ હોતે હૈં, ઉનકે દિલોંમેં અલ્લાહકી અઝમત ઔર મુહબ્બત હોતી હૈ, અલ્લાહકી રહમતેં ઉન પર નાઝિલ હોતી હૈં, ઔર જન્નતકે અંદર અકસર લોગ ઐસે હોંગે.

અંબિયાકે પૈરોકાર અકસર ગરીબ હોતે હૈં

કુરઆન કરીમકે અંદર અંબિયા (અલૈ.) કે વાકિઆત દેખ લીજિયે કે દુનિયામેં જિતને અંબિયા (અલૈ.) તશરીફ લાએ, ઉન સબકી પૈરવી કરનેવાલે ઔર ઉનકે પીછે ચલનેવાલે, યે ગરીબ ગુરબા ઔર કમઝોર મિસ્કીન કિસ્મકે લોગ થે, ઔર યેહી વજહ હૈ કે તમામ મુશ્રિકીન યે એતિરાઝ કરતે થે કે હમ ઉનકે સાથ કૈસે બૈઠેં? ઈનમેં કોઈ તો મછેરા હૈ, કોઈ બળ્હઈ હૈ, કોઈ દૂસરા મામૂલી પેશેવાલા હૈ, યે સબ આપકે પાસ આકર બૈઠતે હૈં, ઔર હમ તો બળે સરદાર હૈં, હમ ઈનકે સાથ કૈસે બૈઠેં? લેકિન અલ્લાહ તબારક વ તઆલાને ઉનહીંકે ઉપર ફઝલ ફરમાયા, ઔર ઉનકો વો મકામ બખ્શા કે દૂસરે ઉસ મકામકો તરસતે રહે. તો ઝાહિરી એ'તિબારસે જો લોગ કમઝોર નઝર આતે હૈં ઉનકો કભી યે ન સમઝો કે મઆઝલ્લાહ (અલ્લાહ અપની પનાહમેં રખ્ખે) યે હકીર હૈં, ઉનકી તહકીર કભી દિલમેં ન લાઓ, ઔર ઉનકે સાથ મઆમલા ઔર બરતાવ ઐસા ન કરો.

ઝઈફ ઔર મિસ્કીન કૌન હૈં?

ઈસ હદીસમેં દૂસરી બાત જો ખાસ તૌર પર અર્ઝ કરનેકી હૈ, વો યે હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને દો લફ્ઝ ઈસ્તેમાલ ફરમાએ, એક "ઝુઅફા" ઔર દૂસરે "મસાકીન" ઝુઅફાકે માઅના યે હૈં કે જિસ્માની એતિબારસે કમઝોર, માલી એતિબારસે કમઝોર, રૂતબેકે એતિબારસે કમઝોર, મન્સબકે એતિબારસે કમઝોર. ઔર લફ્ઝ "મસાકીન" જમા હૈ "મિસ્કીન" કી, ઔર મિસ્કીનકે દો માઅના આતે હૈં, એક તો મિસ્કીન ઉસ શખ્સકો કેહતે હૈં જિસકે પાસ પૈસે ન હો, ઔર જો મુફલિસ હો, દૂસરે મિસ્કીન ઉસ શખ્સકો કેહતે હૈં જિસકે પાસ પૈસે હોં યા ન હોં લેકિન ઉસકે મિઝાજમેં મિસ્કીની હો, ઉસકી તબીઅતમેં મિસ્કીની હો, ચાહે ઉસકે પાસ પૈસે હોં, ઔર વો માલદાર ભી હો, લેકિન તબીઅતમેં તકબ્બુર પાસસે નહીં ગુઝરા, વો મિસ્કીનોંકે સાથ ઉઠતા બૈઠતા હૈ, મિસ્કીનોંકો અપને કરીબ રખતા હૈ, ઉસકી તબીઅતમેં આજિઝી હૈ, તકબ્બુરકી બાત કભી નહીં કરતા, ઐસા શખ્સ મિસ્કીનકી જમાઅતમેં દાખિલ હૈ.

મિસ્કીની ઔર માલદારી જમા હો સકતે હૈં

ઈસ લિયે યે શુબહ ન હોના ચાહિયે કે સાહબ! અગર કિસીકે પાસ માલ હૈ ઔર વો ખુશહાલ હૈ તો વો ઝરૂર જહન્નમમેં જાએગા, અલ્લાહ તઆલા બચાએ, ઐસા નહીં હૈ, બલ્કે મુરાદ યે હૈ કે અગર અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો માલ દિયા હૈ, દૌલત અતા ફરમાઈ હૈ,

યે અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકી નેઅમત હૈ, લેકિન અગર તબીઅતમેં મિસ્કીની ઔર આજિઝી હૈ, તકબ્બુર નહીં હૈ, ઔર દૂસરોંકે સાથ બરતાવ અચ્છા હૈ, અલ્લાહ તઆલાકે હુકૂક ઔર અલ્લાહ તઆલાકે બંદોંકે હુકૂક પૂરી તરહ અદા કરતા હૈ તો વો ભી ઈન્શા અલ્લાહ મિસ્કીનકી જમાઅતમેં દાખિલ હૈ.

ફક્ર ઔર મિસ્કીની અલગ અલગ ચીઝેં હૈં

ઔર એક હદીસમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને યે દુઆ ફરમાઈ હૈ કે,

અય અલ્લાહ! મુઝે મિસ્કીનીકી હાલતમેં ઝિંદા રખિયો, ઔર મિસ્કીનીકી હાલતમેં મુઝે મૌત દીજિયે, ઔર મિસ્કીનોંકે સાથ મેરા હશ્ર ફરમાઈયે. (તિરમિઝી)

ઔર દૂસરી હદીસમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને યે દુઆ ફરમાઈ હૈ કે,

અય અલ્લાહ! મૈં ફક્રસે, મુફલિસીસે ઔર દૂસરોંકી એહતિયાજસે આપકી પનાહ માંગતા હૂં, આપને ફક્રસે તો પનાહ માંગી ઔર મિસ્કીનીકી દુઆ ફરમાઈ, ઈસસે માલૂમ હુવા કે મિસ્કીની કોઈ ઔર ચીઝ હૈ, યે ફક્ર વ ફાકા મુરાદ નહીં હૈ, બલ્કે મિસ્કીનીસે મુરાદ તબીઅતકી મિસ્કીની, મિઝાજકી મિસ્કીની, તવાઝોઅ ખાકસારી ઔર મિસ્કીનોંકે સાથ અચ્છા મઆમલા વગૈરહ હૈ, અગર યે ખાકસારી દિલોંમેં પૈદા હો જાએ તો અલ્લાહ તઆલાકી રહમતસે ઈસ બશારતમેં દાખિલ હો સકતે હૈં, જો ઈસ હદીસમેં બયાન કી ગઈ હૈ.

જન્નત ઔર જહન્નમકે દરમિયાન અલ્લાહ તઆલાકા ફૈસલા

ફિર હદીસકે આખિરમેં અલ્લાહ તઆલાને દોનોંકે બીચ ઈસ તરહ ફૈસલા ફરમા દિયા કે જન્નતસે તો યે કેહ દિયા કે તુમ તો મેરી રહમતકા નિશાન હો, ઈસ લિયે જિસ પર રહમત કરની હોગી, તુમહારે ઝરીઆ રહમત કરૂંગા, ઔર જહન્નમસે ફરમા દિયા કે તુમ મેરે અઝાબકા નિશાન હો, જિસકો અઝાબ દેના હોગા, તુમહારે ઝરીઆ દૂંગા, ઔર દોનોંકો ભરકે રહૂંગા, જન્નતકો ભી ઈન્સાનોંસે ભરૂંગા ઔર જહન્નમકો ભી ભરૂંગા, ઈસ વાસ્તે કે દુનિયામેં દોનોં કિસમકે ઈન્સાન પાએ જાએંગે, વો ભી જો જન્નતકે હકદાર હૈં, જન્નતકે આમાલ કરનેવાલે હૈં, ઔર વો ભી જો જહન્નમકે આમાલ કરનેવાલે હૈં. બસ! અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે હમેં ઉન લોગોંમેં શામિલ ફરમા દે જિનકો અલ્લાહ તઆલાને જન્નતકે લિયે પૈદા ફરમાયા હૈ, આમીન સુમ્મ આમીન.

એક બુઝુર્ગ ઝિંદગી ભર નહીં હંસે

એક બુઝુર્ગ થે, ઉનકે બારેમેં યે બાત મશ્હૂર હૈ કે સારી ઝિંદગીમેં સારી ઉમરમેં કભી નહીં હંસે, ઉનકે મુંહ પર કભી તબસ્સુમ ભી નહીં દેખા ગયા, હર વક્ત ફિકરમંદ રેહતે થે, કિસી શખ્સને ઉનસે પૂછા કે હઝરત! હમને આપકો કભી હંસતે હુએ નહીં દેખા, ન આપકે ચેહરે પર કભી મુસ્કુરાહટ નઝર આઈ,

આપ હમેશા ફિકરમંદ નઝર આતે હૈં, ઈસકી ક્યા વજહ હૈ? તો ઉનહોંને જવાબમેં ફરમાયા કે ભાઈ! બાત અસલમેં યે હૈ કે મૈંને હદીસ શરીફમેં પળ્હા હૈ કે કુછ મખ્લૂક તો ઐસી હૈ જો અલ્લાહ તઆલાને જન્નતકે લિયે પૈદા ફરમાઈ હૈ, ઔર કુછ મખ્લૂક ઐસી હૈ જો જહન્નમકે લિયે પૈદા ફરમાઈ હૈ, મુઝે યે માલૂમ નહીં કે મૈં કૌનસી જમાઅતમેં દાખિલ હૂં, જબ તક મુઝે યે પતા ન ચલ જાએ કે મૈં જન્નતવાલી જમાઅતમેં દાખિલ હૂં, ઉસ વક્ત તક હંસી કૈસે આએ? બસ ઈસી ફિક્રકે અંદર હર વક્ત મુબ્તલા રેહતા હૂં.

મોમિનકી આંખેં કૈસે સો સકતી હૈં

કિસી બુઝુર્ગકા શે'ર હૈ કે,

વ કૈફ તનામુલ ઐનુ વહિય કરીરતુન
વ લમ તદરિફી અય્યુલ મહલૈનિ તનઝઝલુ

મોમિનકી આંખ ઈત્મીનાન ઔર ચૈનસે કૈસે સો સકતી હૈ, જબ તકકે ઉસકો યે પતા ન ચલે કે દોનોં મકામાતમેંસે કિસ મકામ પર ઉસકા ઠિકાના હોગા.

રૂહ કબ્ઝ હોતે હી મુસ્કુરાહટ આ ગઈ

ઈસ લિયે સારી ઉમર ઉન બુઝુર્ગકો હંસી નહીં આઈ, દેખનેવાલોંકા કેહના હૈ કે જિસ વક્ત ઈન્તિકાલ હુવા તો રૂહ કબ્ઝ હોતે હી ચેહરે પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ કે આજ પતા ચલ ગયા કે કિસ જમાઅતમેં અલ્લાહ તઆલાને મુઝે પૈદા ફરમાયા હૈ.

ગફલતકી ઝિંદગી બુરી હૈ

અલ્લાહ તબારક વ તઆલા જિન લોગોંકો યે ફિક્ર અતા ફરમાતે હૈં કે હમ અલ્લાહ તઆલાકે મકામે રઝામેં હૈં યા (અલ્લાહ બચાએ) મકામે ગઝબમેં હૈં, ઉસકો હંસી કૈસે આ સકતી હૈ, લેકિન યે ભી અલ્લાહ તઆલાકા હમ ઔર આપ પર કરમ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા યે કૈફિયત તારી નહીં હોને દેતે, અગર સારે ઈન્સાનોં પર યેહી કૈફિયત તારી હો જાએ તો દુનિયાકા કારોબાર ઠપ હો જાએ, દુનિયાકા કારોબાર ન ચલ સકે, ઈસ વાસ્તે યે કૈફિયત તારી નહીં હોને દેતે, લેકિન હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) જગહ જગહ હદીસોંમેં મુતનબ્બેહ ફરમાતે રેહતે હૈં કે ઈસકા યે મતલબ નહીં કે ગફલતમેં મુબ્તલા હો જાઓ, ઔર સારી ઉમર યે ખ્યાલ ન આએ કે કહાં જા રહે હો, જન્નતકી તરફ જા રહે હો યા જહન્નમકી તરફ જા રહે હો, બલ્કે આંખેં ખોલકર દેખ લો કે જિસ રાસ્તે પર તુમ જા રહે હો વો જન્નતકી તરફ જાનેવાલા હૈ યા જહન્નમકી તરફ જાનેવાલા હૈ, ઔર અપને આમાલ પર નઝર રખ્ખો કે હમ કૌનસે આમાલ કર રહે હૈં, અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે અપને ફઝલ વ કરમસે હમ સબકો ઉસ મખ્લૂકમેં શામિલ ફરમા દે જો ઉસને જન્નતકે લિયે પૈદા ફરમાઈ હૈ, આમીન.

ઝાહિરી સિહહત વ કુવ્વત ઔર હુસ્ન વ જમાલ પર મત ઈતરાઓ

અગલી હદીસ હૈ કે,

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે નબીએ

કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિયામતકે દિન એક ઐસા શખ્સ લાયા જાએગા જો જિસ્માની એતિબારસે બળા મોટા તાઝા હોગા ઔર બળે મરતબેવાલા હોગા, લેકિન અલ્લાહકે નઝદીક ઉસકા વજન એક મચ્છરકે પરકે બરાબર નહીં હોગા, યે સારી દુનિયાવી અઝમત ઔર યે જિસ્માની સિહહત ઔર જિસ્માની હુસ્ન યે સબ ધરા રેહ ગયા, ક્યૂં? ઈસ લિયે કે ઉસ શખ્સને બાવજૂદ સિહહત વ તાકતકે અલ્લાહ જલ્લ જલાલુહૂકો રાઝી કરનેવાલે કામ નહીં કિયે, ઈસ લિયે અલ્લાહકે નઝદીક એક મચ્છરકે પરકે બરાબર ભી ઉસકી હૈસિયત નહીં.

ઈસ હદીસકા મકસૂદ ભી યેહી હૈ કે અપને ઝાહિરી હુસ્ન વ જમાલ પર અપની સિહહત પર, અપની કુવ્વત પર, અપને મરતબે પર, અપને માલ વ દૌલત પર કભી ન ઈતરાઓ, હો સકતા હૈ કે યે માલ વ દૌલત, યે મરતબા, યે સિહહત વ કુવ્વત અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક મચ્છરકે પરસે ભી ઝિયાદા બેહકીકત હો, અસલ ચીઝ દેખનેકી યે હૈ કે આમાલ કૈસે હૈં, ઔર અલ્લાહ તઆલાકે રાસ્તે પર ચલ રહે હો યા નહીં.

મસ્જિદે નબવીમેં ઝાડૂ દેનેવાલી ખાતૂન

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) એક વાકિઆ બયાન ફરમા રહે હૈં, ફરમાતે હૈં કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે જમાનેમેં એક ખાતૂન થી, જો કભી કભી મસ્જિદે નબવીમેં આકર ઝાડૂ દિયા કરતી થી, ઔર વો ખાતૂન સિયાહ ફામ (હબશી) થી, લેકિન વો ચંદ રોઝ તક આપકો નઝર નહીં આઈ, ઔર મસ્જિદે નબવીકી ઝાડૂ ઔર સફાઈકે લિયે ન આઈ, તો નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉસ

ખાતૂનકે બારેમેં સહાબએ કિરામસે પૂછા કે કાફી દિનસે વો ખાતૂન નઝર નહીં આ રહી હૈ, ઔર મસ્જિદકી ઝાડૂ લગાને નહીં આ રહી હૈ, આપ ઈસસે અંદાઝા લગાઈયે કે આ હઝરત (સ.અ.વ.) કો એક એક ફર્દકે સાથ કિસ દરજેકા તઅલ્લુક થા, વો ખાતૂન આતી ઔર ઝાડૂ લગાકર ચલી જાતી, લેકિન સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) કે હાફઝે ઔર યાદ દાશ્તમેં વો મેહફૂઝ થી, ઈસ લિયે સહાબએ કિરામસે આપને પૂછા કે ક્યૂં નહીં આઈ, ક્યા બાત હૈ? સહાબએ કિરામને અર્ઝ કિયા! યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઉનકા તો ઈન્તેકાલ હો ગયા, આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઉનકે ઈન્તેકાલકે બારેમેં આપને મુઝે બતાયા તક નહીં, તો સહાબએ કિરામને ઝબાનસે કુછ ન કહા, લેકિન અંદાઝ ઐસા ઈખ્તિયાર ફરમાયા જિસસે યે બતાના મકસૂદ હો કે હુઝૂર (સ.અ.વ.)! વો તો એક મામૂલી કિસમકી ખાતૂન થી, અગર ઈન્તેકાલ હો ગયા તો ઈતની બળી અહમ બાત નહીં થી કે આપ જૈસી હસ્તીકો ઉસકે બારેમેં બતાયા જાતા, તો સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મુઝે બતાઓ ઉસકી કબર કહાં હૈ? કિસ જગહ ઉસકો દફનાયા ગયા હૈ? આપ સહાબએ કિરામકો સાથ લેકર ઉસકી કબર પર તશરીફ લે ગએ, ઔર જાકર ઉસકી કબર પર નમાઝે જનાઝા પળ્હી.

કબર પર નમાઝે જનાઝાકા હુકમ

આમ તૌરસે નમાઝે જનાઝાકા હુકમ યે હૈ કે અગર કિસીકી નમાઝે જનાઝા પળ્હ લી ગઈ હો તો ઉસકે બાદ કબર પર નમાઝે જનાઝા પળ્હના જાઈઝ નહીં, ઔર અગર કિસીકો નમાઝે જનાઝા પળ્હે બગૈર દફન કર દિયા ગયા તો તબ ભી શરઈ હુકમ યે હૈ કે

જબ તક મય્યિતકે ફૂલને ફટનેકા એહતિમાલ ન હો ઉસ વક્ત તક ઉસકી કબર પર નમાઝે જનાઝા પળ્હ સકતે હૈં, અગર અંદેશા હો કે ઈતને દિન ગુઝરનેકી વજહસે લાશ ફૂલ ફટ ગઈ હોગી તો ઉસકે બાદ કબર પર નમાઝે જનાઝા નહીં પળ્હી જાએગી.

કબરેં અંધેરોંસે ભરી હોતી હૈં

લેકિન સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને ઉસ ખાતૂનકી ખુસૂસિયતકે તૌર પર, ઉસકે ઈમ્તિયાઝકે તૌર પર ઔર સહાબએ કિરામકો જતાનેકે લિયે આપ ઉસકી કબર પર તશરીફ લે ગએ ઔર નમાઝે જનાઝા પળ્હી, ઔર નમાઝે જનાઝા પળ્હનેકે બાદ ફરમાયા કે યે કબરેં ઝુલ્મતોં ઔર અંધેરોંસે ભરી હુઈ હોતી હૈં, ઔર અલ્લાહ તઆલા મેરી નમાઝકી બરકતસે ઈન કબરોંમેં નૂર પૈદા ફરમા દેતે હૈં.

કિસીકો હકીર મત સમઝો

યે અમલ આપને ઈસ બાત પર તંબીહ કરનેકે લિયે ફરમાયા કે કિસી ભી શખ્સકો ચાહે વો મર્દ હો યા ઔરત, વો અગર દુનિયાવી એતિબારસે મામૂલી રૂતબેકા હૈ, ઉસકો યે ન સમઝો કે યે હકીકતમેં ભી મામૂલી રૂતબેકા હૈ ઉસકો એહમિયત દેનેકી ક્યા ઝરૂરત હૈ? ઈસ લિયે કે પતા નહીં કે વો અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક ક્યા મકામ રખતા હો, અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક ઉસકા ક્યા મરતબા હો.

હર બીશા ગુમાં મબર કે ખાલિસ્ત,
શાયદ કે પલંગ ખુફતા બાશદ.

(હર ઝાડીકો ખાલી મત સમઝો, હો સકતા હૈ કે ચીતા સોયા હુવા હો.)

ઈસ લિયે કિસી ભી ઈન્સાનકો મામૂલી હૈસિયતમેં દેખકર યે ન સમઝો કે યે એક બે હકીકત ઈન્સાન હૈ, ક્યા પતા કે વો અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે યહાં કિતના મકબૂલ હૈ.

યે બિખરે બાલવાલે

સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે બહોતસે ઐસે લોગ જો પરાગંદા બાલવાલે હૈં, ઉનકે બાલોંમેં કંઘી નહીં કી ગઈ હૈ, ઔર ગુબાર ભરે જિસ્મ ઔર ચેહરેવાલે, મેહનત ઔર મઝદૂરી કરકે કમાતે હૈં, જિસકી વજહસે ઉનકે જિસ્મ પર ઔર ચેહરે પર ગર્દકી તેહ જમી હુઈ હૈ, ઔર યે લોગ કિસીકે દરવાઝે પર જાએં તો લોગ ઉનકો ધક્કા દેકર નિકાલ દેં, યે લોગ દુનિયાવી એતિબારસે તો બે હકીકત હૈં, લેકિન અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે યહાં ઉનકી યે કદરો કીમત હોતી હૈ કે અગર અલ્લાહ જલ્લ જલાલુહૂ પર કોઈ કસમ ખા લેં તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકી કસમ પૂરી કર દેં, યાની અગર યે લોગ કસમ ખાકર કેહ દેં કે ફલાં કામ હોગા, તો અલ્લાહ તબારક વ તઆલા વોહી કામ કર દેતે હૈં, ઔર અગર યે લોગ કેહ દેં કે યે કામ નહીં હોગા તો અલ્લાહ તઆલા વો કામ રોક દેતે હૈં.

ગરીબોંકે સાથ હમારા સુલૂક

ઈન તમામ હદીસોંસે યે બાત ઝાહિર હોતી હૈ કે ઝાહિરી એતિબારસે કિસી ઈન્સાનકો દેખકર ઉસકો મામૂલી ઔર બે હકીકત

ન સમઝો, ઝબાનસે તો હમ યે કેહતે હૈં કે સબ મુસલમાન ભાઈ ભાઈ હૈં, ઔર અલ્લાહકે નઝદીક અમીર ગરીબ બરાબર હૈં, ઔર અલ્લાહ તઆલાકે યહાં ગરીબકી બળી કીમત હૈ, લેકિન સવાલ યે હૈ કે જબ હમ ઉનકે સાથ બરતાવ કરતે હૈં, ઔર ઉનકે સાથ સુલૂક કરતે હૈં તો, ક્યા ઉસ વક્ત વાકઈ યે બાતેં હમારે ઝહનમેં રેહતી હૈં? અપને નોકરોંકે સાથ, અપને ખાદિમોંકે સાથ, અપને માતહતોંકે સાથ, ઔર દુનિયામેં જો ગરીબ ગુરબા નઝર આતે હૈં ઉનકે સાથ મામલા કરતે વક્ત યે હકીકત હમારે ઝહનમેં રેહતી હૈ યા નહીં? હોતા યેહી હૈ કે ઝબાનસે તો મૈં તકરીર કર લૂંગા, ઔર આપ તકરીર સુન લેંગે, લેકિન જબ કરનેકા મામલા આતા હૈ તો ઉસ વક્ત સબ ભૂલ જાએંગે.

હઝરત થાનવી (રહ.) કા અપને ખાદિમકે સાથ બરતાવ

જિન લોગોંકો અલ્લાહ તઆલા ઈન હકાઈકકો મદ્દે નઝર રખનેકી તૌફીક દેતે હૈં, ઉનકા કિસ્સા સુન લીજિયે. હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) કે એક ખાદિમ થે ભાઈ નિયાઝ, ખાનકાહમેં આને-જાનેવાલે તમામ હઝરાત ઉન્હેં ભાઈ નિયાઝ કેહકર પુકારતે થે, હઝરત થાનવી (રહ.) કે ખાસ મુંહ ચળ્હે ખાદિમ થે, ઔર ચૂંકે હઝરત (રહ.) કી ખિદમત કરતે થે ઔર હઝરતેવાલાકી સોહબત ભી હાસિલ થી, તો ઐસે લોગોંમેં કભી નાઝ ભી પૈદા હો જાતા હૈ, થે તો નિયાઝ લેકિન થોડાસા નાઝ ભી પૈદા હો ગયા થા, ઈસ લિયે ખાનકાહમેં આને

જાનેવાલોંસે કભી મચીટે હો જાયા કરતે થે, એક મરતબા કિસી સાહબને હઝરતે વાલાસે ભાઈ નિયાઝકી શિકાયત કી, હઝરત! યે લોગોંકે સાથ લડતે ઝઘડતે હૈં, ઔર મુઝે ભી ઈન્હોંને બુરા ભલા કહા હૈ, ચૂંકે હઝરતેવાલાકો પેહલે ભી ઉનકી કઈ શિકાયતેં પહોંચ ચુકી થીં, ઈસ લિયે હઝરતેવાલાકો બહોત તકલીફ હુઈ કે યે દૂસરોંકે સાથ ઐસા મામલા કરતે હૈં, હઝરતેવાલાને ઉનકો બુલાયા ઔર ડાંટકર ફરમાયા કે મિયાં નિયાઝ! યે તુમ ક્યા હર આદમીસે લડતે ઝઘડતે ફિરતે હો, ઉનહોંને સુનકર જવાબમેં કહા કે હઝરત! ઝૂઠ ન બોલો, અલ્લાહસે ડરો, અબ યે અલ્ફાઝ એક નૌકર અપને આકાસે કેહ રહા હૈ, આકા ભી કૌનસે, હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત થાનવી (રહ.)..... હકીકતમેં ઉનકા મકસદ ભી યે ન થા કે હઝરત! આપ ઝૂઠ ન બોલેં, બલ્કે ઉનકા મકસદ યે થા કે જિન લોગોંને આપ તક શિકાયત પહોંચાઈ હૈ, ઉનહોંને ઝૂઠી શિયકાત પહોંચાઈ હૈ, ઉનકો ચાહિયે કે ઝૂઠ ન બોલેં, અલ્લાહસે ડરેં. લેકિન જઝબાતમેં બેઈખ્તિયાર લફઝ ઝબાનસે યે નિકલા કે હઝરત! ઝૂઠ ન બોલો, અલ્લાહસે ડરો. અબ દેખિયે કે અગર એક આકા અપને નૌકરકો ડાંટ રહા હો ઔર નૌકર યે કેહ દે કે ઝૂઠ ન બોલો તો ઔર ઝિયાદા ગુસ્સા આએગા ઔર ઝિયાદા ઈશ્તિઆલ પૈદા હોગા, લેકિન યે હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) થે, ઉધર ઉનહોંને કહા કે ઝૂઠ ન બોલો, અલ્લાહસે ડરો, ઈધર હઝરતેવાલાને ફૌરન ગરદન ઝુકા લી ઔર ફરમાયા અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ, અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ, અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ.

અલ્લાહકી હદોંકે આગે રૂક જાનેવાલે

ઔર ફિર બાદમેં ફરમાયા કે મુઝસે ગલતી હો ગઈ, વો યે કે મૈંને એક તરફકી બાત સુનકર ઉનકો ડાંટના શુરૂ કર દિયા, ઔર શરીઅતકા હુકમ યે હૈ કે કિસી એક કી બાત સુનકર ફૌરન ફૈસલા ન કરેં, જબ તક દૂસરી તરફકી બાત ભી ન સુન લેં, પેહલે મુઝે ઉનસે પૂછના ચાહિયે થા કે ક્યા કિસ્સા હુવા? વો અપના મૌકફ પેહલે બયાન કર દેતે, ફિર ઉસકે બાદ કોઈ ફૈસલા કરતે, લેકિન મૈંને પેહલે હી ડાંટના શુરૂ કર દિયા, તો ગલતી મુઝસે હુઈ, ઔર જબ ઉસને કહા કે અલ્લાહસે ડરો, તો મૈંને અલ્લાહકી તરફ રૂજૂઅ કિયા તો માલૂમ હુવા કે હકીકતમેં મુઝસે ગલતી હુઈ, ઔર મૈંને અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ, અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ પળ્હા.

યે વો લોગ હૈં જિનકે બારેમેં કહા ગયા કે,

અલ્લાહકી હદોંકે આગે રૂક જાનેવાલે, ભાઈ નૌકરોંકે સાથ ઔર ખાદિમોંકે સાથ, અપને માતહતોંકે સાથ ભી અચ્છા સુલૂક ઔર અચ્છા બરતાવ કરના ચાહિયે, ઉનકે સાથ કિસી વક્ત તહકીરકા મામલા ન કરેં, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઈસસે મેહફૂઝ ફરમાએં, આમીન.

જન્નત ઔર દોઝખમેં જાનેવાલે

હઝરત ઉસામા (રદિ.) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે બળે ચહીતે સહાબી હૈં, ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે મુતબન્ના (મુંહ બોલે બેટે) હઝરત ઝૈદ બિન હારિસા (રદિ.) કે બેટે હૈં, ગોયા કે યે મુંહ બોલે પોતે હૈં, વો રિવાયત કરતે હૈં કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને

ઈરશાદ ફરમાયા કે મૈં જન્નતકે દરવાઝા પર ખળા હુવા, યે શાયદ મેઅરાજકા વાકિઆ હોગા, ક્યૂંકે મેઅરાજકે વક્ત હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કો જન્નત ઔર દોઝખ દોનોંકી સૈર કરાઈ ગઈ, યા ઔર કિસી મૌકે પર આલમે રૂયત યા આલમે કશ્ફમેં ઐસા હુવા હોગા, અલ્લાહ તઆલા હી બેહતર જાનતા હૈ, મૈંને દેખા કે અકસર લોગ જો મુઝે જન્નતમેં નઝર આએ, વો મિસ્કીન કિસમકે લોગ થે, ઔર મૈંને દેખા કે દુનિયામેં જિનકો ખુશ કિસ્મત શુમાર કિયા જાતા થા, કે બળે ખુશહાલ હૈં, બળે સાહબે મન્સબ હૈં ઔર દૌલતમંદ હૈં, જિનકો લોગ દુનિયામેં બળી કિસ્મતવાલે સમઝતે હૈં, વો સબ જન્નતકે દરવાઝે પર રૂકે ખળે હૈં, જૈસા કે ઉનકો કિસીને રોક રખ્ખા હૈ કે દાખિલ નહીં હો સકતે, ઈસકે દો માઅના હો સકતે હૈં, એક યે કે વો ઈસ લિયે રૂકે ખળે થે કે વો જન્નતમેં દાખિલ હોનેકે લાઈક તો થે, લેકિન હિસાબ વ કિતાબ ઈતના લમ્બા ચૌળા થા કે જબ તક ઉસ હિસાબ વ કિતાબકો સાફ ન કરેં, ઉસ વક્ત તક જન્નતમેં દાખલેકી ઈજાઝત નહીં, ઈસ લિયે વો દરવાઝે પર ખળે હૈં, ઔર ઉનમેં જો જહન્નમવાલે થે ઉનકે બારેમેં હુકમ હો ગયા થા કે ઈનકો જહન્નમમેં લે જાયા જાએ ઔર જહન્નમકે દરવાઝે પર મૈંને ખળે હોકર દેખા તો અકસર ઉસમેં દાખિલ હોનેવાલી ઔરતેં હૈં, ઔરતોંકી તા'દાદ જહન્નમકે અંદર ઝિયાદા નઝર આઈ.

મસાકીન જન્નતમેં હોંગે

ઈસ હદીસમેં દો હિસ્સે બયાન ફરમાએ, એક યે કે જન્નતમેં અકસરો બેશતર (ઝિયાદા તર) દાખિલ હોનેવાલે લોગ મસાકીન નઝર આએ, ઈસકી તફસીલ પીછે ભી આ ચુકી હૈ, ઔર યે ભી અર્ઝ કર

ચુકા હું કે યે ઝરૂરી નહીં કે મસાકીનસે મુફલિસ ઔર ફકીર મુરાદ હોં, બલ્કે વો લોગ જો તબીઅતકે એતિબારસે મિસ્કીન હૈં, વો ભી ઈન્શા અલ્લાહ, અલ્લાહકી રહમતસે મિસ્કીનકે અંદર દાખિલ હૈં,

ઔરતેં દોઝખમેં ઝિયાદા ક્યૂં હોંગી

દૂસરા હિસ્સા યે હૈ કે જહન્નમમેં જો અકસર આબાદી નઝર આઈ વો ઔરતોંકી નઝર આઈ, એક દૂસરી હદીસમેં ભી હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઔરતોંસે ખિતાબ કરકે ફરમાયા,

મુઝે દિખાયા ગયા કે જહન્નમકે અક્સર રેહનેવાલે તુમ હો, જિસસે યે બાત માલૂમ હોતી હૈ કે જહન્નમમેં ઔરતોંકી તા'દાદ મરદોંસે ઝિયાદા હોગી, ઈસકા યે મતલબ નહીં હૈ કે ઔરત ઔરત હોનેકી હૈસિયતસે જહન્નમકી ઝિયાદા મુસ્તહિક હૈ, બલ્કે દૂસરી હદીસમેં સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને ઈસકી વજહ બયાન ફરમાઈ, વો યે કે એક મરતબા હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ઔરતોંસે ખિતાબ કરતે હુએ ફરમાયા કે જહન્નમકી આબાદીમેં અકસર હિસ્સા ઔરતોંકા હૈ, તો ઔરતોંને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઈસકી ક્યા વજહ હૈ કે જહન્નમમેં ઔરતોંકી તા'દાદ ઝિયાદા હોગી? આપને ઈસકી દો વજહેં બુનિયાદી તૌર પર બયાન ફરમાઈ, વો યે કે,

દો ખરાબિયાં ઔરતોંકે અંદર ઐસી હૈં જો જહન્નમકી તરફ લે જાનેવાલી હૈં, જો ઔરત ઉનસે બચ જાએગી વો ઈન્શા અલ્લાહ જહન્નમસે ભી બચ જાએગી, પેહલી વજહ બયાન ફરમાઈ કે,

લાન તાન બહોત કરતી હો, યાની એક દૂસરીકો લાનત દેનેકા રિવાંજ તુમહારે અંદર બહોત ઝિયાદા હૈ, મામૂલી મામૂલી

બાત પર કિસીકો બદ-દુઆ દે દી, કિસીકો કોસના દે દિયા, કિસીકો બુરા ભલા કેહ દિયા, ઔર તાના દેના ભી બહોત હૈ, તાના ઈસ બાતકો કેહતે હૈં કે ઐસા જુમ્લા બોલ દિયા જિસસે દૂસરેકે જિસ્મમેં આગ લગ ગઈ, ઉસકા દિલ ટૂટ ગયા, ઉસકે નતીજેમેં દૂસરેકો પરેશાન કર દિયા. ઔર યે મુશાહદા હૈ કે ઈસમેં ઔરતેં બહોત ઝિયાદા મુબ્તલા હોતી હૈં.

શૌહરકી નાશુક્રી

દૂસરી વજહ યે બયાન ફરમાઈ કે,

તુમ શૌહરકી નાશુક્રી બહોત કરતી હો, યાની અગર કોઈ બેચારા શરીફ સીધા શૌહર વો જાન માલ ઔર મેહનત ખર્ચ કરકે તુમહેં રાઝી કરનેકી ફિક્ર કર રહા હૈ, લેકિન તુમહારી ઝબાન પર શુક્રકા કલિમા મુશ્કિલસે હી આતા હૈ, બલ્કે નાશુક્રીકે કલિમાત ઝબાનસે નિકાલતી હો, યે દો સબબ હૈં, જિનકી વજહસે તુમ જહન્નમમેં ઝિયાદા જાઓગી, અલ્લાહ તઆલા મેહફૂઝ રખ્ખે, આમીન.

નાશુક્રી કુફ્ર હૈ

નાશુક્રી યા તો હર હાલતમેં બુરી હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલાકો ઈન્તિહાઈ નાપસંદ હૈ, ઔર ઉસકી નાપસંદગીકા અંદાઝા ઈસ બાતસે લગાઈયે કે અરબી ઝબાન ઔર શરીઅતકી ઈસ્તિલાહમેં નાશુક્રીકા નામ કુફ્ર હૈ, ઈસ લિયે કુફ્ર જિસસે કાફિર બના હૈ, ઉસકે અસલ માઅના હૈં નાશુક્રી. ઔર કાફિરકો કાફિર ઈસ લિયે કેહતે

હૈં કે વો અલ્લાહ તઆલાકા નાશુક્રા હોતા હૈ, અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો નેઅમતોંસે નવાઝા, ઉસકો પૈદા કિયા, ઉસકી પરવરિશ કી, ઉસ પર નેઅમતોંકી બારિશ ફરમાઈ ઔર વો નાશુક્રી કરકે અલ્લાહકે સાથ દૂસરેકો શરીક ઠેહરા દેતા હૈ, યા ઐસી એહસાન કરનેવાલી ઝાતકે વુજૂદકા ઈન્કાર કરતા હૈ, ઈસ લિયે યે ઈતની ખતરનાક ચીઝ હૈ.

શૌહરકે આગે સિજદહ

એક હદીસમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે અગર મૈં દુનિયામેં અલ્લાહકે અલાવા કિસીકો સિજદહ કરનેકા હુકમ દેતા તો ઔરતકો હુકમ દેતા કે વો અપને શૌહરકે આગે સિજદહ કરે, લેકિન સિજદહ, ચૂંકે કિસી ઔરકે લિયે હલાલ નહીં ઈસ લિયે યે હુકમ નહીં દેતા, બતલાના યે મકસૂદ હૈ કે યે ઔરતકે ફરાઈઝમેં દાખિલ હૈ કે વો શૌહરકી ઈતાઅત કરે ઔર ઉસકી નાશુક્રી ન કરે, ઔર જબ વો ઉસકી નાશુક્રી કરેગી તો વો હકીકતમેં અલ્લાહકી નાશુક્રી હોગી. ઈસ વજહસે અલ્લાહ તઆલાકો શૌહરકી નાશુક્રી ઈતની નાપસંદ હૈ કે ઔરતોંકો બતલા દિયા કે ઉસકી વજહસે તુમ જહન્નમમેં જાઓગી યે બળી ખતરનાક બાત હૈ.

(અબૂ દાઉદ શરીફ)

જહન્નમસે બચનેકે દો ગુર

અલ્લાહ તઆલાને શૌહરકે ઝિમ્મે બીવીકે હુકૂક રખ્ખે હૈં ઔર બીવીકે ઝિમ્મે શૌહરકે હુકૂક રખ્ખે હૈં, ખાસ તૌરસે હમારી

બહેનોંકે લિયે બળી યાદ રખનેકી બાત હૈ કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને બાકાઈદા એહતિમામ કરકે ઔરતોંકે મજમેસે ખિતાબ કરતે હુએ યે ફરમાયા કે તુમહારે ઝિયાદા જહન્નમમેં જાનેકા સબબ યે દો બાતેં હૈં. ઝાહિર હૈ કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) સે ઝિયાદા કૌન અલ્લાહ તઆલાકે દીનકા જાનનેવાલા હોગા ઔર અપની ઉમ્મતકે અફરાદકે હાલસે વાકિફ હોગા? આપસે ઝિયાદા કોઈ મર્ઝકો પેહચાનનેવાલા નહીં હો સકતા, ઔર મર્ઝકી તશ્ખીસ કરનેવાલા ઔર ઈલાજ બતાનેવાલા નહીં હો સકતા, તો ઔરતોંકો જહન્નમસે બચાનેકે લિયે આપને દો ગુર બતા દિયે, એક યે કે લાન તાન ન કરો, ઔર દૂસરે શૌહરકી નાશુક્રી ન કરો.

ઉસ ઔરત પર ફરિશ્તે લાનત કરતે હૈં

હદીસ શરીફમેં યહાં તક ફરમાયા કે અગર શૌહર ઔરતકો બિસ્તર પર બુલાએ ઔર વો ન જાએ, યા ફરમાયા કે અગર ઔરત એક રાત ઈસ તરહ ગુઝારે કે ઉસકા શૌહર ઉસસે ખફા હો ઔર ઉસકે હુકૂક ઉસ ઔરતને અદા ન કિયે હોં, તો સારી રાત ફરિશ્તે ઉસ ઔરત પર લાનત કરતે રેહતે હૈં. ઈતની ખતરનાક ડાંટ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને બયાન ફરમાઈ.

ઝબાન પર કાબૂ રખ્ખેં

ઈસ વક્ત યે બતલાના મકસૂદ હૈ કે યે જો ફરમાયા જા રહા હૈ કે ઔરતોંકી તા'દાદ જહન્નમમેં મરદોંકે મુકાબલેમેં ઝિયાદા હોગી, આજ કલ ઔરતોંકે હુકૂકકા બળા ચર્ચા હૈ, ઔર યે

પ્રોપેગન્ડા કિયા જા રહા હૈ કે ઔરતકો બહોત નિચલા મકામ દિયા ગયા હૈ, યહાં તક કે જહન્નમમેં ભી ઔરતેં ઝિયાદા ભર દી ગઈ, લેકિન ખૂબ સમઝ લીજિયે કે ઔરતેં જહન્નમમેં ઈસ લિયે નહીં ભરી ગઈ કે વો ઔરતેં હૈં, બલ્કે ઈસ લિયે ભર દી ગઈ કે ઉનકે અંદર બદ-આમાલિયોંકી કસરત હોતી હૈ, ખાસ તૌર પર ઝબાન ઉનકો જહન્નમમેં લે જાનેવાલી હૈ. હદીસ શરીફમેં હુઝૂરે પાક (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈન્સાનકો જહન્નમેં મુંહકે બલ ગિરાનેવાલી ચીઝ ઉસકી ઝબાન હૈ, ઔર આમ તૌર પર યે ઝબાન કાબૂમેં નહીં હોતી, તો ઈસસે બેશુમાર ગુનાહ સરઝદ હો જાતે હૈં. તજુર્બા કરકે દેખ લીજિયે કે મર્દકી ઝબાન ફિર ભી કુછ કાબૂમેં હોતી હૈ, ઔર ઔરતેં ઝબાનકો કાબૂમેં રખનેકા આમ તૌર પર એહતિમામ નહીં કરતીં, ઉસકે નતીજેમેં યે ફસાદ પૈદા હોતા હૈ, ખુદાકે લિયે અપની ઝબાનોંકો એહતિયાતસે ઈસ્તેમાલ કરનેકી કોશિશ કરેં કે ઝબાનસે કોઈ ઐસી બાત ન નિકાલેં જિસસે દૂસરેકા દિલ ટૂટે, ઔર ખાસ તૌર પર શૌહર જિસકા દિલ રખના અલ્લાહ તઆલાને બીવીકે ફરાઈઝમેં શામિલ ફરમાયા હૈ. ઈસ લિયે વો જો કહા ગયા હૈ કે જહન્નમમેં ઔરતોંકી તા'દાદ ઝિયાદા હોગી, ઈસસે યે ન સમઝા જાએ કે ઝબરદસ્તી જહન્નમમેં ઔરતોંકી તા'દાદ બળ્હા દી ગઈ હૈ, બલ્કે વો તો હકીકતમેં ઈન આમાલકા નતીજા હૈ, અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે ઉનકો ઈન આમાલસે બચાએં, ઔર અગર ખુદ એહતિમામસે બચનેકી કોશિશ કરેં તો ઈન્શા અલ્લાહ ઝરૂર બચ જાએંગી, આપકો માલૂમ હૈ કે જન્નતકી ઔરતોંકી સરદાર ભી અલ્લાહ તઆલાને એક ઔરતકો બનાયા હૈ, વો હઝરત ફાતિમા (રદિ.) હૈં ઔર અલ્લાહ

તઆલાને ઔરતોંકો જન્નતકા હકદાર ભી કરાર દિયા, લેકિન સારા મદાર ઈન આમાલ પર હૈ.

બંદોંકે હુકૂકકી અહમિયત

દૂસરી એક બાત ઔર સમઝ લેં જો ઈસી હદીસસે નિકલતી હૈ. વો યે હૈ કે હુઝૂરે પાક (સ.અ.વ.) ને ઔરતોંકે ઝિયાદા જહન્નમમેં જાનેકા સબબ યે નહીં બયાન ફરમાયા કે વો ઈબાદત કમ કરતી હૈં, યે નહીં ફરમાયા કે નફલેં કમ પઢતી હૈં, યે નહીં ફરમાયા કે તિલાવત કમ કરતી હૈં, વઝીફે કમ કરતી હૈં, બલ્કે સબબકે અંદર જો દો બાતેં બતાઈ લાનત ઔર શૌહરકી નાશુક્રી ઈન દોનોંકા તઅલ્લુક બંદોંકે હુકૂકસે હૈ, ઈસસે નફલી ઈબાદતોં.. મુકાબલેમેં બંદોંકે હુકૂકકી અહમિયત માલૂમ હુઈ, અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે હમેં ઈસકી સહીહ સમઝ અતા ફરમાએ, ઔર અપની રહમતસે ઈન તમામ હુકૂકકો અદા કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ, આમીન.

ખતમ શુદ

